

Tule
Meiega!

30. märtsil kell 18.30 Kultuurikeskuses Lindakivi

(Koorti 22)

Tule kuulama ja arutlema koos Eesti Vabariigi peaministri ja Keskerakonna esimehe **Jüri Ratasega** ning riigihalduse ministri **Mihhail Korbiga**, mida ja kuidas Keskerakond valitsuses teeb.



Hind 0,78 €

KESKKNÄDAL

ISSN 1406-9083



9 771 406 908 009

Ilmub aastast 1999

Nr 12 (1043) 29. märts 2017

RAHVA POLIITIKALEHT

Toomas Vitsut: Euroopa näeb meie edusamme



Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni esimees, Keskfraktsiooni liige Toomas Vitsut räägib peatsest Eesti eesistumisest Euroopa Liidus ning peab õigeks muudatusi riigi majandus- ja maksukeskkonnas.

Te olete nüüd pärast pikka aega Tallinna linnavolikogu juhtimist olnud kaks aastat Riigikogu liige. Kas Toompeal on keerukam töötada?

Olukorrad on olnud erinevad. Tallinnas oleme olnud pikalt võimul ning sealsetes volikogus ka seda võimu teostanud. Riigi tasandil olime aga enne pikalt opositsiooni rollis. Üks asi on muidugi võimu rünnata, kuid nüüd oleme neli kuud juba riigis võimul olnud, ja seetõttu on töö iseloom ka Riigikogus muutunud. Asudes Euroopa Liidu asjade komisjoni (ELAK) etteotsa, tuli vastu võtta valdkond, millega mul varem kokkupuudet ei olnud, ning see nõuab ka rohkem keskendumist.

Mida ELAK-is tehakse ja kuidas selle komisjoni juhtimine käib?

ELAK on Riigikogus erilises rollis, justkui teiste komisjonide ülene. Meile tuleb Euroopa Liidu õigusaktide kooskõlastamiseks tööd teistest komisjonidest ning me kujundame siis Riigikogu seisukoha. Oleme oma 15 liikmega Riigikogu kõige suurem komisjon. Võtame seisukohti Euroopa Liitu puudutavates küsimustes, mis on kohustuslikud ka valitsusele. Komisjonis püüame leida konsensust, sest välispoliitikas oleme ikka ühtsed olnud.

Eestil algab suvel Euroopa Liidus eesistumise periood. Kuidas ELAK selleks valmis on?

ELAK-ile langeb sel pooleaastasel perioodil suur koormus, aga seda koormust jagub riigi kõigile institutsioonidele. Kui seni töötasime palju väljapoole, siis suvest alates tegeleme palju n-ö koduste üritustega. Selle aja jooksul viiakse läbi seitse suuremat konverentsi ja ELAK on vastutav neist kahe läbiviimise eest. Kohe juulis, eesistumise algul korraldab ELAK kõigi liikmesriikide parlamentide Euroopa Liidu asjade komisjonide juhtide kohtumise. Keskendume siis *start-up* ideele ja innovatsioonile.

Kõige tõsisem üritus toimub aga novembris, kui samade komisjonide juhid kogunevad plenaaristungile. Lsaks liikmesriikidele osalevad siis ka meie partnerid Gruusiast, Ukrainast, Norrast jm. Siis keskendume viiele peamisele teemale, mis on meie eesistumise ajal olulised. Need on: migratsioon, mille saame teatepulganale endale praeguselt eesistujamaalt Maltalt, kes sellega aktiivselt tegeleb; Euroopa julgeolek, mis on ka väga aktuaalne; ühtne digitur; Euroopa Liidu tulevik, mis on seotud Euroopa valge raamatuga, mida on esitlenud Euroopa Komisjoni president ...

KÄEPIGISTUS: Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni esimees Toomas Vitsut ja peaminister Jüri Ratas komisjoni istungi eel tervitamas. Foto: Riigikogu kantselei

Loe edasi lk 3

JUHTKIRI

Keda valib oktoobris venekeelne valija?



VADIM BELOBROVTSEV
Kristiine linnaosa vanem

Mullu novembris toimunud Keskerakonna kongressist alates kerkib vahetevahel erinevates meediakanalites küsimus: keda valivad vene emakeelega eestimaalased järgmistel kohalikel valimistel – 2017. aasta oktoobris? Kas kauaaegsed Keskerakonna valijad jäävad meile truuks, või äkki mõjutab erakonnajuhhi vahetumine nende hoiakut niivõrd palju, et nad seekord valivad kedagi teist, või jäävad nad valimispäeval üldse koju?

Mõistagi upitavad seda teemat eelkõige Keskerakonna poliitilised konkurendid ning mõned ajakirjanikud, kes ikka veel loodavad, et osa valijaskonnast meid hülgab. Kuna teised poliitilised jõud ei oska venekeelsetele valijatele midagi pakkuda (vastupidi, ühed üritavad teha nägu, nagu polekski venelasi Eestis olemas; aga teised „ärkavad üles“ vahetult enne valimisi, jagades tänaval ja saates postkastidesse venekeelseid n-ö valvevalimismaterjale, ning seejärel unustades venekeelse elanikkonna uuesti ära – järgmiste valimisteni), siis nende ainukeseks lootuseks jääb, et Keskerakond teeb ise midagi sellist, mispärast venekeelsed valijad teda enam ei valiks.

Keskerakonna poliitiliste konkurentide unistus sai hetkeks natuke hoogu juurde jaanuaris, kui meedia hakkas kirjutama „uuest vene erakonnast“, mis nagu oleks kohe-kohe Eestisse tekkimas. Välja käidi konkreetseid nimesid, kes võiksid olla sellega seotud, isegi nimi oli juba välja mõeldud – *Партия народов Эстонии* (Eesti Rahvaste Erakond). Keskerakonna oponentide heameel oli selle uudise valguses läbipaistev: kuna siiaaani pole neil endil õnnestunud venekeelsete elanikega mingit dialoogi algatada, siis äkki õnnestuks uuel „vene parteil“ oktoobrikuistel valimistel Keskerakonnalt mingitki osa häälest ära võtta? Oli ilmselge, et valimiskünnist selline partei iial ei ületaks, aga kahju võiks keskerakondlastele tekitada küll.

KESKMÖTE: Keskerakond on tõesti uuenemas, ning tema esmane ülesanne on anda praegustele ja tulevastele valijatele mõista, et Keskerakonna väärtused ei ole vahepeal muutunud.

Inimestele, kes pole väljakäidud nimesid ealeski kuulnud, võis selline ponnistus tunduda isegi tõsiseltvõetav. Samas nendele, kes olid teemaga kursis, tõi see uudis pigem naerutuse näole: selge, et meedias avaldatud nimede ümber ei hakka valijad koonduma, ja mingit erakonda sellest ei tulegi. Teatavasti on erakonna loomiseks vaja vähemalt 500 liiget, mis siinkohal oli lihtsalt ulme.

Nii läkski: meedias välja käidud nimed uue partei asutamise asemel liitusid ammu eksisteeriva Eestimaa Ühendatud Vasakparteiga (EÜVP), mida rahvas viimastel aastatel on kutsunud „ühe inimese erakonnaks“ (selleks inimeseks oli nüüdseks meie seast lahkunud kauaaegne Maardu linnaape Georgi Böstrov). Teiste erakonnaliikmete nimed on suurele publikule täiesti tundmatud. Ning kui rääkida EÜVP tõsiseltvõetavusest, siis ilmekaks näiteks on sellele erakonnale eelmise aasta jooksul laekunud tulud (k. a. liikmemaks) – 224 eurot. Raske on ette kujutada, et tuntud liidrida, suurte nimedeta ja rahaliste vahenditeta poliitiline jõud võib tõsiselt pretendeerida vene inimeste häälele.

Üheks heaks poliitiliseks orientiiriks on alati olnud erakondade reitingud. Neid ei tasu ainult võtta, aga üldist pilti nad suudavad näidata küll. Viimaste uuringute tulemused on Keskerakonnale olnud väga soodsad: kui eelmise aasta lõpul (küll marginaalselt, aga ikkagi) kahanes populaarsus mitte-eestlaste seas (samal ajal natuke kasvas sotsiaaldemokraatide toetus), siis nüüdseks on olukord taastunud ning Keskerakonda toetab ikka kõvasti üle 80% mitte-eestlastest, sotside populaarsus aga langes endisele, tavapäraselt madalale tasemele. Teistest erakondadest ei ole siinkohal mõtet rääkida.

Aga see kõik ei tähenda absoluutselt, et Keskerakond võiks nüüd end enne valimisi „vabaks võtta“ ja loorberitele puhkama jääda. Vastupidi, kui Keskerakond praegu hakkaks uskuma, et asi on kombes, ning konkurent võitluses vene valijate pärast polegi, võib sügisel oodata päris valusat tagasilööki. Sest osaliselt on Keskerakonna konkurentidel õigus, kui nad eeldavad, et nii mõnigi Keskerakonna kauaaegne valija võib segadusse sattuda, kui ta ei leia harjumuspäraselt näiteks Keskerakonna Lasnamäe valimisnimekirjas esikohal Edgar Savisaare nime. Lisaks on Tallinnas viimase kahe aasta jooksul vahetunud viis linnaosavanemat kaheksast, ning ka Narvas on olukord 2013. aastaga võrreldes kõvasti muutunud.

Keskerakond on tõesti uuenemas, ning tema esmane ülesanne on anda praegustele ja tulevastele valijatele mõista, et Keskerakonna väärtused ei ole vahepeal muutunud. Valijate huvid on Keskerakonna jaoks endiselt kõige tähtsam teeviit, ning nüüd ollakse peaministri erakonnana veelgi tugevam kui kunagi varem. Ja loomulikult tuleb enne valimisi teha hästi palju tööd – siis on ka, mille üle 15. oktoobri õhtul rõõmu ja uhkust tunda. Tööd aga osatakse Keskerakonnas teha küll.

KESKNÄDAL

Address: 10130 Tallinn, Toom-Rüütli 3/5

Email: kesknadal@kesknadal.ee Tellimine ja levi: 6 177 717

Peatoimetaja	Indrek Veiserik	indrek@kesknadal.ee	6 274 573
Toimetaja	Tiit Maksim	tiit@kesknadal.ee	6 273 465
Reporter-toimetaja	Aivar Jarne	aivar@kesknadal.ee	6 274 583

Toimetuse käsikirju ei tagasta. Kesknädalas ilmunud artiklid väljendavad nende autorite arvamust, mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Levi AS Express Post ja AS Eesti Post
Lehte kirjastab MTÜ Vaba Ajakirjandus

NÄDALA NUPUD

Euroopa Liit peab olema ühtne, otsusekindel ja solidaarne

Peaminister Jüri Ratas ütles Rooma lepingute 60. aastapäeval 25. märtsil, et Rooma tippkohtumise eesmärk on kinnitada tahet ühiselt edasi minna ja seada sihti järgneva kümnendiks. Peaministri sõnul on oluline pakkuda reaalseid lahendusi tulevikuks ning Euroopa Liitu paremini inimestele lähemale tuua. „Ainult nii oskame väärtustada seda kõike, mis tänu koostööle Euroopas on inimeste elus paremaks muutunud.“

„Täna saame uhkustundega südames öelda, et oleme palju saavutanud ning meie ühtsuse najal ja ühistööna loodu on ajaloos kordumatu. Selle aasta teises pooles on meie kord seda ühist aeda edasi harida,“ ütles peaminister Ratas.

Peaministri sõnul on Euroopa Liidu kõige suurem saavutus rahu hoidmine, inimeste julgeolek ja vabaduste ühine teostamine. „Nende Euroopa saavutuste ja väärtuste teadvustamine on ülioluline ajastul, mil Euroopat ühendanut seatakse pidevalt küsimuse alla,“ ütles Ratas.

„Rahu, demokraatia, õigusriik ja Euroopa heaoludel on haprad ning vajavad pidevalt hoolt. Ei ole sugugi iseenesest mõistetav, et käesolev sajand saab olema rahvusvahelistel reeglitel ja inimväärikuse austamisel põhinev „Euroopa sajand“. Peame juba täna otsustama,

kus me mõnekümne aasta pärast olla tahame, ning sihi-kindlalt selle nimel tööd tegema,“ ütles peaminister Ratas Euroopa Liidu hetkeolukorda kommenteerides.

Peaministri sõnul on Euroopa demokraatlik ja sotsiaalne mudel parim lahendus maandamaks inimeste hirme muutuvate olude ees.

„Väljakutsed nagu üleilmastumine ja tehnoloogiline areng tuleb pöörata võimalusteks – peame suurendama inimeste vabadusi, seisma Euroopat lõhestavate tarade vastu,“ rõhutas Ratas.

Peaminister esines Roomas Euroopa Liidu tuleviku teemalise sõnavõtuga Roma Tre ülikoolis akadeemilisel konverentsil *March for Europe*. Samas paneelis osalesid ka Itaalia endised peaministrid Enrico Letta ja Mario Monti, EL Regionide Komitee president

Markku Markkula jt. Itaalia peaminister Paolo Gentiloni (*pildil*) kutsel võttis Ratas osa kohtumisest EL tööandjate ja töötajate esindajatega. Hiljem kohtus ta koos Euroopa Liidu liidritega Vatikanis paavstiga.

Peaminister Ratas saatis Rooma deklaratsiooni 60. aastapäeva tähistamise eel kirja Euroopa Liidu Ülemkogu ja Euroopa Komisjoni presidentidele ning Malta ja Itaalia peaministritele, kelle ülesandeks oli koostada Rooma deklaratsiooni tekst. Ratas rõhutas, et Euroopa Liit peab ka 27 riigina olema ühtne, otsusekindel ja solidaarne.



Sulguv erakond

Vabaerakonna juhatus otsustas 23. märtsil toimunud koosolekul erakonna liikmeskonnast välja arvata Jevgeni Krištafovitši. Otsuse aluseks olid Krištafovitši avalikud väljaütlemised meedias.

Meenutada tasub, et Vabaerakond tuli Eesti poliitikasse lubadusega muuta poliitilist kultuuri avatumaks, kuid on võtnud hoopis ka ise omaks suletud tagatopolitiika ja poliititehnoloogilised mängud, mis iseloomustasid varem Reformierakonda.

„Me tuleme, et uut tüüpi jõuna viia Eesti poliitikaelu välja senisest voolusängist, kus võimuerakonnad on keskendunud võimu säilitamisele ja iseenda heaolule,“ kuulutasid vabaerakondlased oma 2014. aastal avaldatud manifestis. Skeptikud leidsid juba toona, et tegemist on klassikalise populistliku projektiparteiga, mida IRL-i sisemises võimuvõitluses alla jäänud tegelased loovad eesmärgiga pikendada enda poliitilist karjääri. Kuid Vabaerakonna asutajate hulka kuulus ka idealiste, kes võtsid manifesti tõsiselt. Kohtumine reaalsusega on olnud karm. Täna on paljud asutajad Vabaerakonnast juba lahkunud, välja heidetud või sisemiselt tõrjutud.

„Organisatsioonikultuurilt meenutab erakond pigem 10–15 inimese äriprojekti, mitte kaasavat, eesmärkide saavutamisele ja arengule suunatud laiapõhjalist organisatsiooni,“ põhjendas eelmise aasta sügisel enda lahkumist Mati Ilisson, üks erakonna sisepositsiooni juhtidest. „Meie kõige põhilisem fookus on olnud teiste halvustamine ja sildistamine, mitte uute lahendite leidmine ja koostöö otsimine. Ükski organisatsioon ei ole edukas, kui ta suunab oma energia konkurentide – ka

peavoolust erinevalt mõtleivate liikmete – halvustamisele, mitte võetud eesmärkide ja antud lubaduste täitmiseks vajalike lahendusvariantide leidmisele ning tugeva organisatsiooni ülesehitamisele.“

Tema hoiatusi ei võetud kuulda. Vabaerakonna tuumik üritab endiselt koguda odavat populaarsust demagoogiliste rünnakutega teiste erakondade vastu ning kasutab samasuguseid võtteid jätkuvalt ka sisemises võimuvõitluses.

Georg Kirsberg visati välja Facebookis tehtud rassistlike avalduste tõttu, mis erakonna mainet tõesti kahjustasid. Marju Silvetile sai sama saatus osaks aga sellepärast, et ta nõudis vabaerakondlaste poolt valijatele antud lubaduste, erakonna programmi ja Eesti Vabariigi kehtivate seaduste täitmist. Tema suhtes käituti küll alatult, ebaõiglaselt ja julmalt.

Ats Miller, kes juhtis Vabaerakonna valmistumist kohalikeks valimisteks Tallinnas, lahkus ise, teatades kibestunult, et temal isiklikult ei ole enam vähimatki tahtmist „selles tsirkuses klouniks olla“.

Viimaseks võitlejaks Vabaerakonna avatuse eest jäigi seesama, nüüdseks erakonnast välja visatud Jevgeni Krištafovitš, keda paljudel võib tõesti olla raske tõsiselt võtta, aga kellel oli õigus vähemalt siis, kui ta märkis, et Vabaerakonna juhi vahetusprotsess meenutab putinismi. Pärast seda, kui Vabaerakonna esimeheks kandideerida kavatsenud Krištafovitš erakonnast lihtsalt välja visati, mõjub naeruväärselt igasugune jutt sellest, et Vabaerakond seisab demokraatia eest.

HIIBUSE NÄDAL



Saksamaal puudub alternatiiv suurele koalitsioonile

Liidupäeva valimiseni on jäänud veel pool aastat, aga juba täna on selge, et pärast neid valimisi moodustatakse taas suur koalitsioon. Küsimus on ainult selles, kas kristlike demokraatide või sotside juhtimisel.



ANDRES LAIPEA
välispoliitikavaatleja

Esmapilgul näib Saksamaa poliitiline maastik olevat muutuste keerises, kuid väiksemate erakondade tõus ja langus on tegelikult kindlustanud kahe suure domineerimise ja koostööd, jätmata neile võimalusi alternatiivsete koalitsioonide moodustamiseks. Kristlike demokraatide käed on sidunud sotsidega liberaalide langus ja erakonna Alternatiiv Saksamaale (*Alternative für Deutschland, AfD*) esiletõus.

Liberaalide langus

2013. aastal langesid koos kristlike demokraatidega valitsenud vabad demokraadid ehk liberaalid parlamendist välja. See oli esimene kord pärast Teist maailmasõda, mil nad seal esindamata jäid. Alles 2009. aastal tegi Vaba Demokraatlik Partei kogu oma ajaloo parima tulemuse, kogudes 14,6% häältest, kuid 2013. aastal saadud 4,8% jättis nad valimis-

künnise alla.

Liberaalide arvelt tõusid siis ühest küljest äsjaloodud erakond Alternatiiv Saksamaale, mis sündis vastuseisust valitsuse poolt euroala võlakriisi lahendamiseks kasutatud ümberjagamispoliitikale; teisest küljest Saksamaa Piraadipartei, mis võitles eelkõige infovabaduse eest.

Mõlemad said küll arvestataval hulgal hääli, aga ei küündinud samuti künnise ületamiseni. Hävitava lüüasaamise järel liberaalide juhiks valitud Christian Lindner on andnud erakonnale värske näo, ja nüüd näitavad küsitlused, et see võib taas parlamenti pääseda, kuid taastumine on olnud siiski väga tagasihoidlik. 2013. aasta valimiste eel toetas liberaale küsitluste kohaselt 5–6%, praegu toetab 6–7% sakslastest. On praktiliselt välistatud, et kristlikud demokraadid nüüd koos nendega parlamendis enamuse kokku saavad.

„Piraadid“ on vahepeal peamiselt sisemiste lahkkelide tõttu peaaegu täiesti kokku varisenud. „Alternatiiv Saksamaale“ on sellistele lahkkelidele vaatamata Saksamaa poliitilisel maastikul kanda kinnitanud, kuid oluliselt muutunud. Kui alguses nimetati seda „professorite parteiks“, sest

erakonna asutasid Saksamaa europoliitikat kritiseerinud majandusteadlased, siis tänaseks on AfD sisemises võimuvõitluses alla jäänud professorid erakonnast lahkunud.

Eurokriisi hakkas varjutama põgenikekriis, mille mõjul haarasid AfD üle kontrolli tänavapopulistid, kes kõlbavadi ainult meelevaldustele kõnesid pidama ja opositsiooni teravaid avaldusi tegema. Liidupäeva valimistel võib „Alternatiiv Saksamaale“ võtta sügisel küll oma 10% häältest, aga kuna seal ei ole enam eriti selliseid inimesi, kes oleksid võimelised kandma valitusvastutust, siis ei ole nendega võimalik moodustada nüüd ühtegi koalitsiooni. Nii jääbki kristlikele demokraatidele üle ainult suur koalitsioon sotsidega.

Võitlus kantsleritooli pärast

Saksamaa Sotsiaaldemokraatliku Partei peasekretär Katarina Barley on juba avalikult tunnistanud, et mitte keegi sellest erakonnast ei soovi suure koalitsiooni jätkamist. Euroopa Parlamendi eelmine president Martin Schulz nimetati nüüd sotside kandidaadiks Saksamaa liidukantsleri ametikohale suuresi just seetõttu, et ta ei olnud seotud senise koalitsiooniga ja

et tema juhtimisel saavad sotsid esitleda ennast valimistel muutustetoojana. Tõenäosus puna-puna-rohelise koalitsiooni sünniks on siiski väike.

Läinud pühapäeval toimunud Saarimaa maapäeva valimised näitasid, et Saksamaa poliitilisel maastikul on täna juhtivaks jõuks jätkuvalt kristlikud demokraadid. Sealgi valitses suur koalitsioon, millele vasakpoolsed kadu lubasid, kuid tulemuste selgudes ilmnes, et see peab ikkagi edasi kestma. Just lubadus suure koalitsiooni kukutamiseks andis kristlikele demokraatidele parema häälsaagi, kui küsitlused ennustasid, sest enamik valijatest soovis selle jätkamist.

Saarimaa 51-kohalisest maapäevast langesid nüüd välja nii sinna eelmine kord neli kohta saanud „piraadid“ kui ka kaks kohta saanud rohelised, kolme kohaga tuli sisse „Alternatiiv Saksamaale“. Liberaalide tulemus küll paranes, kuid jäi sellegipoolest taas valimiskünnise alla. Eelmise korraga võrreldes kaotasid seal hääli nii sotsid kui ka Vasakpartei, mis said nüüd vastavalt 17 ja 7 kohta, ülejäänud 24 läksid kristlikele demokraatidele. Eelmine kord sai Merkeli partei seal viis kohta vähem.

Matemaatiliselt on Saarimaal nüüd seega võimalik isegi selline koalitsioon, kust kristlikud demokraadid välja jätetakse, kuid see läheks vastuollu vali-



TAHAB KANTSLERITOOLI: Euroopa Parlamendi eelmine president Martin Schulz (pildil) nimetati sotside kandidaadiks Saksamaa liidukantsleri ametikohale suuresti just seetõttu, et ta ei olnud seotud senise koalitsiooniga ja et tema juhtimisel saavad sotsid esitleda ennast valimistel muutustetoojana.

jate tahtega ega oleks poliitiliselt teostatav. Küsitlused kinnitasid, et enamike valijate arvates jätkama Saarimaa peaministrina nüüd kohalike kristlike demokraatide juht Annegret Kramp-Karrenbauer. Ja nii ka läheb.

Liidumaades toimuvad valimised kujutavad endast omamoodi soojendust Liidupäeva valimis-

teks, toovad välja üldisi trende. Sel aastal tulevad need mais Schleswig-Holsteinis ja Nordrhein-Westfalenis. Jõujooned ei ole kõikjal samad, koalitsioonid erinevad ja tulemusi mõjutavad kahtlemata ka kohalikud asjaolud, aga üldjoontes peaks need juba näitama seda suunda, kuhu üks või teine erakond liigub, kas üles või alla.

Toomas Vitsut: Euroopa näeb meie edusamme

Algus esilehel

... Jean-Claude Juncker; rahvusparlamentide roll selles mõttes, kuidas Euroopa Liidu ideid rohkem tuua rahvusparlamentide kaudu kodanikeni.

Kuidas mõjutab käivituv Brexit ehk Suurbritannia lahkumine Euroopa Liidust Eesti eesistumist?

Eesistumist mõjutavad alati ka need päevakajalised probleemid, mis on selleks ajaks päevakorral. Brexit on kahtlemata üks selliseid küsimusi, kus Eestil tuleb kaasa rääkida ja seda arutada. Kuid eesistumise ajal eesistujariik tavaliselt väga ründavaid positsioone ise ei võta. Pigem keskendume protsessi edasiviimisele, kui oma positsioonide tulisele kaitsmisele.

Kas me oma edusamme saame sel ajal näidata?

Meiegi püüame oma tugevaid külgi näidata. Sellest tulenevalt ka juulikuine innovatsiooniteema. Start-up-ettevõtete poolest ühe inimese kohta on Eesti Euroopas esikohal. Kavatsime näidata, mida oleme alustavatele ettevõtetele teinud, sh Tallinnas loodud nn inkubaatoreid, mis on eeskujuks kogu maailmas.

Kas valitsuse samme uue majanduskeskkonna loomisel saab edukaks pidada?

Neli kuud on veel liiga lühike aeg, et majanduses struktuurseid

muudatusi teha. Valitsus on oma 100 päeva programmis väga tegus olnud ja üle kahe kolmandiku sellest täitnud. Need pole veel küll lausa pöörded toonud, kuid selliste tegudeni jõutakse. Suured maksumuudatused jõustuvad alles järgmise aasta algul, ning need on kindlasti põhimõttelised. Kui eelmised valitsused pidasid isegi maksude teemalist diskussiooni tabuks, öeldes, et maksudega ei mängita, siis meie oleme mitte ainult diskussiooni avanud, vaid ka ideed ellu viinud. Uus tulumaksusüsteem on madalama ja keskmise sissetulekuga inimestele kindlasti kasulik.

Mõned ettevõtete liidud on öelnud, et uute maksude kehtestamine toob hinnatõusu.

Tõenäoliselt mängib siin loogika, et kui inimestel on suurem hulk raha käes, siis suureneb ka nõudlus ning on võimalik hindu tõsta. Samas need inimesed, kes siiani endale palju lubada ei saanud, võivad järgmisest aastast peale endale midagi rohkem osta. Olen seisukohal, et see kaalub kindlasti üles võimaliku hindade tõusu.

Kas riigireform viiakse ellu vajalikus mahus?

Riigireform tuleb meil ära teha ja siinjuures pole omavalitsuste liitmine kõige

olulisem. Pigem tuleb üle vaadata omavalitsustele antavad ülesanded ja nende rahastamine. Senine olukord, kus omavalitsused said küll kogu aeg uusi ülesandeid, kuid selleks raha ei eraldatud, saab nüüd läbi.

Kuidas õnnestub jälgida pealinna juhtimist?

Jälgin seda väga tähelepanelikult ning minu meelest on Taavi Aas suutnud Tallinna väga hästi

juhtida. Ta on ellu viinud mitmeid kasulikke muudatusi ning linna rahvas on seda märganud. Toetus Keskerakonnale on väga suur, aga see paneb ka suure vastutuse.

Kas osalete kohalikel valimistel? Poliitikuna tuleb mul kindlasti kandideerida. Seekord kandideerin ühes uues Harjumaa omavalitsuses, ja võtan seda väga tõsiselt.

Küsis Aivar Jarne

RAHVA NIMEL, MAAL JA LINNAS
KÜSI OTSE! RÄÄGI KAASA!

Jüri Ratas
Peaminister

Enn Eesmaa
Riigikogu
aseesimees

31. märtsil kell 18.00
Sauga Avatud Noortekeskuses (Põõsalinnu 2)

Kontserdi annab legendaarne
Heidy Tamme

Narva keskerakondlased valmistuvad kohalike omavalitsuste valimiseks

20. märtsil 2017 toimus Keskerakonna Narva piirkonna aastakonverents. See viidi läbi Narva Rahvastemajas. Tege- mist oli kõige osavõturohkema konverentsiga läbi aegade – Narva piirkonna 587 liikmest olid kohal 259 ehk osalus oli 44%. Tehke järele!

Külalisteks olid riigihalduse minister Mihhail Korb ja Põhja-Tallinna linnaosa vanem Raimond Kaljulaid. Üllatusi konverentsil polnud, sest nagu sai üritusel öeldud: poolel teel ehk enne kohalike omavalitsuste valimisi ei tasu hobuseid vahetada. Piirkonna esimeheks jäi Yana Toom, kes kogus 225 poolthäält. Ka juhatuse liikmed jäid samaks: Andrus Tamm (179 häält), Olev Silland (175), Tarmo Tammiste (170), Aleksandr Jefimov (164), Larissa Olenina (159), Georgi Ignatov (154), Vladimir Mižui (148), Sergei Nikitin (139) ja Aleksei Voronov (132). Narva piirkonna juhatuse esimehe asetäitjateks kinnitati Andrus Tamm, Aleksei Voronov ja Larissa Olenina. Ehkki Yana Toom andis oma nõusoleku aidata eelseisvatel valimistel Tallinnat ja kandideerib Põhja-Tallinnas, lubas ta siiski Narvale oma abikäe ehk olla siin piisavalt nähtav. „Narva piirkond on võtnud endale eesmärgiks seada valimistel üles 100 kandidaati, andes sellega au ka Eesti Vabariigi 100. sünnipäevale. Loomulikult on seatud eesmärk valimised Narvas tugevalt võita ja säilitada siin Keskerakonna ainuvõim,“ ütles Narva piirkonna aseesimees Aleksei Voronov, tutvustades keskerakondlastele Narva piirkonna valimisprogrammi, mis hõlmab Narva kõiki elusfääre ja on kooskõlas linna arengukavaga.

Andrus Tamm,
KE Narva piirkonna aseesimees

Positiivsed muutused riigis, põnevad ajad

Möödunud nädala lõpul toimusid Riigikogu kevadise istungjärgu ühed tähtsamad valimised ehk Riigikogu juhatuse korralised valimised. Alles see oli, kui Keskerakonna esimees ja endine Riigikogu asepiiker Jüri Ratas nimetati peaministriks, mistõttu toimusid 5. detsembril parlamendis aseesimeeste erakorralised valimised. Toona valiti üheks aseesimeheks mind ning teiseks parlamendi suurima opositsiooni-erakonna liige Taavi Rõivas.

ENN EESMAA Riigikogu asepiiker

Eelmisel neljapäeval valis Riigikogu aga kogu juhatust, seega lisaks aseesimeestele valiti taas ka Riigikogu esimeest. Valimistel seati esimehekandidaadina üles üks kandidaat, kelleks oli pikaajaline Riigikogu liige Eiki Nestor ning kes muidugi jätkab tööd spiiikrina. Ka asepiikrite koosseis ei toimunud muudatusi. Asjaolu, et juhatuses jätkab tööd sama koosseis, mis juba detsembris valitud sai, peegeldab minu hinnangul Riigikogu liikmete rahulolu ja usaldust senise juhatuse töö vastu. Olgugi et uute asepiikritega juhatust sai enne iga-aastaseid korralisi valimisi ametis olla kõigest 16 nädalat, suutsime vaatamata lühikesele ajale korda saata nii mõndagi.

Tegevus Riigikogus

Enne aasta lõppu pidasime õõistungi, kus saime eelmise valitsuse poolt algatatud riigieelarvet muuta vaid ühe protsendi võrra.

Muudatustena nägime ette, et sel aastal tõuseks keskmine vanauspension 20 euro võrra ning jääks ka tulevikus maksuvabaks. Üksielavatele pensionäridele lõime uue toetuse, mis toob pensionäridele igal aastal täiendavad 115 eurot juurde. Lisaks suurendasime vahendeid kooliõpetajate ja lasteaiadõpetajate palkade järkjärguliseks tõstmiseks, et õpetajate palk moodustaks 2019. aastal 120 protsenti Eesti keskmisest palgast. Muudatusi oli teisigi. Pean väga tähtsaks seda, et uus valitsus otsustas põllumeestele maksta järgmisel aastal peaaegu 20 miljoni euro ulatuses üleminekutoetusi. Selle aasta 1. juulist muutub märgatavalt lasterikaste perede toetamise süsteem. Nimelt hakkab kolme ja enama lapsega pere saama riigilt kuus täiendavalt vähemalt 500-eurost toetust. Riigieelarve vastuvõtmisel suutsime ära jätta mitmeid negatiivseid otsuseid, mida eelmise valitsus oli eelarvesse katteallikatena planeerinud. Nii tühistasime diisliaktsiisi tõusu,

lühendasime edasi kütuseaktsiisi tõusu ja jätsime ära majutusteenuste käibemaksu määratõstmise seniselt 9%-lt 14%-le. Positiivseid muudatusi tuleb ka alanud aastal. Näiteks on Riigikogus juba menetlusse võetud seadusemuudatus, millele tehakse huviharidus ja huvitegevus 7–19-aastastele noortele paremini kättesaadavaks; selleks nähakse riigieelarvest valdadele ja linnadele tänavu septembris ette 6 miljonit eurot ja alates järgmisest aastast juba 15 miljonit eurot. Riigikogu juhatust on menetlusse võtnud ka valimiseaduse muudatusi puudutava eelnõu, et elektroonilise eelhääletamise perioodi lühendada nelja päeva võrra. Pean väga tähtsaks, et Keskerakond on valitsusse tõustes ellu viimas ka enda varasemaid lubadusi, olgu selleks siis e-valimiste küsimus, tasuta ühistransport või madalalagaliste sissetulekute suurendamine. Valitsuse esimesed kuud on olnud tõepoolest ka Riigikogu jaoks väga toimekad. Oleme

Riigikogus moodustanud mitu erikomisjoni. Nii on näiteks alustanud tööd rahvastikukriisi probleemkomisjon, mille juhiks sai keskerakondlane Siret Kotka. Tema ülesandeks on kaardistada rahvastikuga seotud probleemide hetkeseis ning välja töötada ettepanekud olukorra parandamiseks. Tööd alustas ka riigireformi arengusuundade väljatöötamisega tegelev erikomisjon, mille ülesandeks on jälgida ja analüüsida haldusreformi elluviimist ning hinnata tegevuste mõju regionaalhalduse ümberkorraldamisele.

Ka on lõppenud juhatuse üks suuremaid väljakutseid, milleks oli jaanuaris välja kuulutatud konkurs Riigikogu Kantselei uue direktori leidmiseks. Kokku laekusid konkursile avaldused 26 kandidaadilt, kellest lõppvooru pääses vaid kolm. Otsustasime üksmeelselt toetada Peep Jahilo kandidatuuri. Tema ametiaeg kantselei juhina algab 15. juulil ning kestab viis aastat. Otsuse just tema kandidatuuri toetamiseks langetasin põhjusel, et tegu on tugeva juhtimiskogemusega inimesega, kes on varasemalt töötanud Välisministeeriumi haldusküsimuste ase-kantslerina, nii siseauditi osakonna kui ka personaliosakonna peadirektorina. Samuti on tegu pikaajalise diplomaadiga, kes on olnud Eesti saadik näiteks sellistes Skandinaaviamaades nagu Island ja Norra. Peep Jahiloga

töötasime nõunikena koos ka president Lennart Meri juures.

Euroopa Liidu ühtsus ja Rooma lepingu 60. aastapäev

Märtsis, veel enne uut ametiaega, jõudsin teha ka oma esimese välisvisiidi Riigikogu asepiikrini Rooma, kus esindasin Eestit Rooma lepingu 60. aastapäeva puhul korraldatud Euroopa riikide parlamendispiikrite konverentsil. Rooma leping sõlmiti 1957. aastal Belgia, Hollandi, Luksemburgi, Lääne-Saksamaa ja Prantsusmaa vahel. Selle lepinguga nähti ette Euroopa ühisturu asutamine, kapitali ja tööjõu vaba liikumine, samuti tollitariifide ja kaubandustökete järkjärguline kaotamine lepinguga liitunute vahel. Konverentsil olid esindatud peaaegu kõigi liikmesriikide parlamendijuhid ja teised EL juhtivad poliitikud. Roomas toimunud kohtumistel õnnestus mul arutada Euroopa tuleviku üle lisaks naaberriikide parlamendijuhtidele ka Euroopa Ülemkogu eesistuja Donald Tuskiga. Itaalia Vabariigi presidendi Sergio Mattarella residentsis toimunud pidulikul lõunal vestlesin Euroopa Parlamendi presidendi Antonio Tajani ning Euroopa Komisjoni asepresidendi Frans Timmermansiga.

Kõnelustel oli läbivaks teemaks Euroopa edasine tulevik, millelise kursi liit võtab ning kui-

das seistakse vastu liidus üles kerkinud probleemidele. Oluliseks peeti koostöö säilitamist liiduüleselt, kuid rõhutati ka vajadust tihendada koostööd liikmesriikidest naaberriikide vahel. Tähelepanu juhtis erinevates riikides pead tõstnud populismile ning probleemile, mis on seotud noorte jahenenud suhtumisega Euroopa Liitu. Kokkuvõttes leiti üheselt, et liikmesriigid peavad ühiselt vastutama ja vastu seisma Euroopas üles kerkinud probleemidele, kodanikele rohkem selgitama ja põhjendama vastuvõetud otsuseid ning säilitama, vaatamata Brexitile, oma tugevuse ja juhtiva rolli Euroopas. Kõnelustel tõstatas nii mõnigi liikmesriik küsimuse Euroopa Liidu laienemisest, seda näiteks Ukraina suunas.

Pidasin konverentsil ka ingliskeelse kõne, milles rõhutasin nii majandusliku ja poliitilise kui ka julgeolekualase koostöö jätkumise vajalikkust. Selles kõnes panin liikmesriikidele südamele pidada rohkem dialoogi kodanikega teemal: kuidas ja miks on EL meile oluline. Leian, et liikmesriigid peavad rohkem kuulama kodanikke ning tegelema eelkõige küsimustega, mis neile muret valmistavad, kuid lahendused tuleb leida ka probleemidele, mis puudutavad välispiiride kaitset ning suurenenud terrorismiohtu nii liidu sees

Pealinna prügimajandus poliitikas

Ajakirjanduses on taas lahti läinud arutelu Tallinna prügimajanduse teemadel. Valdakond on põnev, sest puudutab inimesi konkreetselt, ning ka poliitikud võtavad tuld, sest sügisel tulevad kohalikud valimised.

Riigikogu keskkonnakomisjon arutab Tallinna ümbruse riigimaadele järjest lisandunud „metsikute prügilate“ teemat paralleelselt pealinna prügimajanduse korraldamisega. Arutelu veab komisjoni esimees, sotsiaaldemokraatide linnapea kandidaat Rainer Vakra. Omavalitsuse prügilaid kerkib linnalähedasele riigimaale kui seeni pärast vihma. Ning ei aita see, kui keskkonnakomisjoni esimees tuleb neid paiku kaamerate saatel puhtaks rookima. Ebaseaduslike prügilate tekke üheks põhjuseks osutub paradoksaalsel kombel turumajandus.

Tallinn on just paras näide, kuidas vabaturg prügimajanduses normaalselt ei toimi. See annab võimaluse anarhiaks, mis soosib isetekkeliste ja ebaseaduslike prügimägede teket. Ka Riigikontroll hindab oma eelmise aasta lõpus koostatud jäätmeandamajanduse alases raportis, et „enim segadust on tekitanud siiani riigi jäätmekavas 2014–2020 kirjas olev plaan kaotada omavalitsuste korraldatav jäätmevedu ning võimaldada jäätmeid koguda nn vabaturu tingimustes“. Linn ei pea üksnes teadma, kes prügi veab, vaid ka seda, kuhu ja kui

palju ta seda ladestab. See annab olulist abi võimalike kuritarvituste avastamisel.

Pealinna oma prügitõ

Tallinn üritab minna oma teed ja on hakanud eelistama Jäätme keskuse kaudu korraldatud prügiveedu. 10. märtsil kirjutas Tallinnas prügimajandust kureeriv abilinnapea Arvo Sarapuu, et nn vabaturu põhimõtete järgi toimivates piirkondades on jäätmevedajal ladestamispaiga otsimisel vabad käed. Ja riigil on õigus avada linna piires olevatel riigimaadel prügiladestuspaiku, ent linnal on kontrolliõigus seal piiratud. Riik aga kui maaomanik igale poole ei jõua, ja nii need prügimäed tekivadki.

Omavalitsuse reguleeritud prügimajandus on ka hinna mõttes efektiivsem. Seda tõendabki Riigikontrolli koostatud raport, kus öeldakse, et suurem osa kohalike omavalitsusi on suutnud rakendada korraldatud jäätmeveo süsteemi. „Tänu sellele maksavad inimesed jäätmeveo eest kuni kaks korda vähem, kui neis omavalitsustes, kus jäätmevedaja valivad inimesed ise.“

Eesti suurim prügifirma Ragn-

Sells on sellest ärevusse sattunud, sest Tallinna linnavalitsus ei anna kuidagi järele nõudmistele tõsta prügiveohinda. Ragn-Sells on olnud kaua aega Tallinnas suurimaid prügikonteinerite tühjendajaid ja seni prügiveoandamiskonkursse võitnud odavate pakkumistega, et end Eesti suurimale ja kasumlikumale prügiturule sisse süüa. Nüüd oleks aeg õiget hinda küsida, aga see ei lähe enam läbi.

Ragn-Sells andiski 16. märtsil teada, et ütleb prügiveolepingu ühepoolset üles, tuues põhjuseks töömahu, kütusehindade ja palkade kasvu. Tallinna tegevlinnapea Taavi Aas vastas sellele, et pealinn võiks asuda uue hankija otsimise asemel hoopis oma prügiveoettevõtet looma, sest Jäätme keskus, kuhu prügi kokku veetakse, juba on munitsipaalomanduses.

Arvo Sarapuu hinnangul käibki praegu väga terav võitlus, sest osa prügifirmasid ja neid toetavaid poliitikuide tahavad, et oleks vabaturg, aga Tallinn on loonud oma Jäätme keskuse ja soovib korraldatud jäätmevedu. Abilinnapea hinnangul tehti eelmisel hangetel meelega alapakku-

misi, ja seda kari püütakse uue hanke ettevalmistamisel vältida. „See tuleb kiirendatud korras, läbirääkimiste teel. Vaatame selgelt, kes ja kuidas selle tööga hakkama saab, ja kui muudmoodi ei tule, siis teeb selle töö ära Jäätme keskus,“ sõnas ta ERR-ile 17. märtsil.

Sarapuu pannakse prügikotte neelama

Paar päeva varem oli Eesti Ekspress avaldanud mürgise loo Arvo Sarapuust kui salaja Tallinna prügiärise osalevast abilinnapeast. Ajaleht väitis, et Sarapuu osaleb tuttavate ja hõimlaste abil BMW prügifirmas, mis on pealinnas prügihangetes viimasel ajal võitjaks tulnud, ja teda pannakse EE portaalis virtuaalselt prügikotte neelama.

Kohe samal päeval reageeris linnavolikogus Reformierakond, kes teatas, et kui Sarapuu on abilinnapea ametikohta kasutanud endale prügimonopoli loomiseks, siis ei saa ta enam abilinnapeana jätkata. „Abilinnapea, kes koordineerib pealinnas prügivaldkonda, peaks seda tegema elanike huvidest, mitte isiklikest ärihuvidest lähtudes.“

Prokuratuurist tuli teade, et nad kavatsevad kontrollida Eesti Ekspressis ilmunud loo detaile Tallinna abilinnapea väidetava varjatud osaluse kohta prügifir-

Foto: Facebook



PRÜGIKORISTUS: Tallinna abilinnapea Arvo Sarapuu kevadisel prügikoristusel Stroomi rannas.

mas BMW. Sarapuu teatas oma korda, et tal puudub igasugune avalik või varjatud osalus selles prügifirmas ning et kõik vastupidised väited on valed ja eksitava sisuga. Abilinnapea rõhutas, et kõik riigihanked on Tallinna keskkonnamet läbi viinud korrektselt; need on kohtutes läbi vaieldud ja selle põhjal ka võitja välja kuulutatud.

Arvo Sarapuu esitas seejärel Pressinõukokku protesti Eesti Ekspressi vastu, sest see ajaleht

on kirjutanud tema kohta rea ründavaid lugusid, temalt sisulist kommentaari küsimata. „Olen olnud korduvalt tehtud antikangelaseks pikkades prügteemalistes lugudes, ilma et keegi sooviks teada saada, mida mul nende arvukate süüdistuste kohta öelda on,“ sõnas Sarapuu.

Kõik tegelevad prügiga

Ärileht nentis lõpuks 24. märtsil, et viimasel ajal kõik üht-või teistpidi tegelevad prügiga. Prügiärisesse on otsapidi tõm-

Riigikogus ja välisvisiidid

kui ka selle ümber. Tõin esile ka vajaduse ehitada tugev ja tõhus koostööstruktuur Ühendkuningriigiga, sest väga erine-

sul olen külastanud kõiki Eesti maakondi. Maakonnaviisiididel olen kokku külastatud rohkem kui 30 omavalitsusüksust, üle

ajanappuse tõttu kohtuda soovi avaldanud ettevõtjate ning kohalike elanikega. Seetõttu alustan uute ringsõitudega juba aprillis. Hetkel on plaanis uuesti külastada Jõgeva maakonda, teha visiit Pärnumaale ning minna kindlasti tagasi ka Lääne-Virumaale, et kohtuda seal tegevate ettevõtjatega. Maakonnaviisiidelt saadud tagasiside on olnud igati vajalik nii igapäevaseks tööks Riigikogus kui ka sisendi andmiseks valitsuses olevatele ministritele.



Oma esimese välisviisiid Riigikogu asespikrina tegi Enn Eesmaa Rooma, kus esindas Eestit Rooma lepingu 60. aastapäeva puhul korraldatud Euroopa riikide parlamendispiikrite konverentsil. Fotol kohtumine Itaalia Vabariigi Senatis, Palazzo Madamas.

vate liikmesriikide kodanikud omavad täna sidemeid sealse ettevõtlusega, töötavad ning elavad seal.

Kohtumised Eestimaa inimestega

Sarnaselt endisele Riigikogu asespikrile Jüri Ratasele olen ka mina asespikrina võtnud ette erinevate omavalitsuste külastamise. Kolme kuu jook-

20 haridusasutuse, 16 ettevõtet, kohtunud paljude linna- ja valajuhude, volikogude esimeeste ja liikmetega, ettevõtjate, kooliõpetajate ning muidugi ka kohalike elanikega. Kohtumistele kaasasin piirkonnast valitud Eesti Keskerakonna fraktsiooni liikmeid. Samasuguseid ringsõite planeerin teha ka uuel ametiajal, sest ikka ja jälle jäi mõnes vallas aega väheseks või ei õnnestunud

Kohalikud valimised ning Keskerakonna platvorm

Ringsõitudel saadud ettepanekuid, lahendamist vajavaid murekohti ja täiendavaid ideid oleme arutanud Keskerakonna valimisprogrammi väljatöötamise meeskonnaga, mille eestvedajaks sel aastal olen. Nii nagu eelmistel aastatel, tuleb ka sel aastal Keskerakonnalt

tugev valimisplatvorm, millega läheme eelseisvatele valimistele uhkusega vastu. Aastaid opositsioonis olnud Eesti Keskerakonnast on saanud koalitsioonipartei, pealegi veel peaministripartei. Mitmed Keskerakonna varasemates valimisprogrammides esitatud head ja konstruktiivsed ettepanekud jäid Reformierakonna poolt juhitud valitsuse otsusel ka kohalikul tasandil ellu viimata. Nüüd on võimalus ellu viia ka need mõtted ja lubadused, millest enamik on paraku veel tänagi aktuaalsed. Eelseisvad valimised on mõnelgi moel uuenduslikud. Tänavu 15. oktoobril toimuvad valimised on esimesed pärast Eestis toimunud haldusreformi ja esmakordselt saavad kohalikel valimistel otsustada noored, kel eluaastaid 16. Oma valimisprogrammis toome välja ning rõhutame Keskerakonna ideid ja lubadusi riigireformi teostamiseks, maksu- ja pensionireformi elluviimiseks, kindlasti tahame laiendada tasu- ja ühistranspordi võimalusi Eestis, plaanime suurt rõhku panna palkade tõusule mitmetes elu- ja töövaldkondades. Seda, et meie erakond läheb valimistele vastu ühtse meeskonnana, tugeva valimisnimekirjaga ja usaldusväärse valimisplatvormiga, näitab ka erakonnaga hiljuti liitunud tulv, kes kõik usuvad Keskerakonna edu jätkumisse!

Uus liiklusohutusprogramm aitab säästa elusid

Eesti Vabariigil on tuleva aasta veebruaris täitumas sajas sünnipäevaring ning suure juubeli eel ootavad meie riiki mitmed väljakutsed. Suurim neist on meie rahva ja riigi kestmine.



KADRI SIMSON
majandus- ja taristuminister,
Keskerakond

Statistikaameti andmetel oli tänavu 1. jaanuaril Eesti rahvaarv pisut enam kui 1,3 miljonit. Viimasel paaril aastal on rahvaarv olnud kerges kasvutrendis ning näiteks mulu suurenes see esialgsete hinnangute kohaselt ligikaudu 1850 võrra. Murekohaks on endiselt negatiivne loomulik iive – inimesi sureb rohkem kui sünnib. Väikeriigi puhul on iga positiivne nihe kahtlemata tervitatav ning iga säästetud inimelu väärtuslik.

On selge, et Eesti vajab iga inimest. Väikese riigi jaoks on potentsiaalselt välditavas õnnetuses kaotatud inimelu väärtus kõrgem kui mõnes suurriigis, kus anonüümsus on mitmeid kordi suurem. Lisaks sellele, et uue valitsuse sihiks peab olema kasvav rahvaarv, tuleb osata ka inimelusid hoida. Seetõttu pean väga tähtsaks Majandusministeeriumi algatust, mis veebruaris sai valitsustasandil heakskiidu.

Pea siinkohal silmas aastate 2016–2025 liiklusohutusprogrammi, mille abil loodame säästa enam kui 250 inimese elu. Olukord Eesti liikluses on aastakümnete jooksul küll paranenud, kuid endiselt on arenguruumi.

Võib tunduda, et 250 säästetud inimelu peaaegu kümne aasta jooksul pole kuigi suur arv, kuid vaidleksin vastu.

Ääretult tähtis on ka üksainus inimelu, mida saanuks paremate lahenduste kaudu säästa. 2016. aastal juhtus Eestis ühtekokku 1458 liiklusõnnetust, milles sai vigastada 1835 ja hukkus 71 inimest. Aasta varasemaga võrreldes oli tegemist tõsise tagasiminekuga; kasvasid nii õnnetuste hulk kui ka vigasaanute ja hukkunute arv. Pean värsket liiklusohutusprogrammi vajalikuks, sest see toob kaasa uuendusi, mis aitavad liikluses hukkunute hulka vähendada.

Peame varasemast enam tegelema ennetustööga, et ei tuleks enam tegelda kurbade tagajärgedega.

Aastail 2003–2015 kehtinud liiklusohutusprogramm näitas, et sene mudel, kus otsiti ja järjest rakendati üksiktegevusi, enam ei toimi. Programmis olnust täideti ettenähtud tähtaegadel ja mahus vaid ligikaudu pooled ülesanded ning osa ettenähtud tegevustest jäi üldse rakendamata. Vaja oli uut programmi, mis vaataks suuremat pilti ning seaks süsteemi tervikuks.

Erinevalt liiklusohutuse traditsioonilisest käsitlusest, kus peamine vastutus liiklusohutuse eest lasus eeskätt juhil, näeb uus programm ette ülesandeid kõikidele liikluses osalejatele. On selge, et eksimusi ei ole võimalik inimesel endal täielikult nullini viia, mistõttu tuleb liikluskeskkond kujundada selliseks, mis vähendaks inimlike eksimuste võimalusi ja liiklusõnnetustega kaasavaid kahjusid. Kui tavapärasel on kogu vastutus liikluse ohutu toimimise eest pandud liiklejatele, siis uue mõtteviisi järgi lasub vastutus nii transpordisüsteemi kavandajatel ja elluvijatel kui ka haldajatel.

Peame kulgema lihtsasti mõistetava liikluskeskkonna poole, kus liiklejad tajusid tulenevaid ohte. Rõhku pannakse ohutumate sõidukite kasutamisele, sealhulgas ka abisüsteemidele, mis ei laseks juhil teatud tingimusi täitmata autot või seadet kasutada. Kui vanema põlvkonna autod olid ehitatud nii, et tõsises kokkupõrkes metall ei pruukinudki väga viga saada, küll aga sai vigastada inimene, siis nüüd võib sõiduk kokkupõrke tagajärjel muutuda taastumatuks, kuid inimelu õnnestub säästa.

Lisaks peame varasemast enam tegelema ennetustööga, et ei tuleks enam tegelda kurbade tagajärgedega.

Inimelu väärtust on võimatu mõõta, kuid on arvatud, et ühe inimese hukkamisest ühiskonnale kaasnev kahju ületab praegustes hindades 2 miljonit eurot. Seega on enam kui 250 inimelu prognoositav säästmine ning veel paljude enamate liiklusõnnetustest põhjustatud tõsiste terviserikete ärahoidmine tegelikult ka mõjus majandusvõit. On väga tähtis, et uus valitsus värsket liiklusohutusprogrammi juba esimese saja ametisolekupäeva jooksul vastu võttis. Eesti elu saab edendada mitut moodi, ning üks mitte alustada sellest, et üheskoos muudame liikluse turvalisemaks?

Ilmunud varem ajalehes Põhjarannik

Suur prügisõda Tallinna piirkonnas

Tallinna prügiveoturul toimunud muutused viisid Ragn-Sells AS-i lepingu ülesütlemiseni ja abilinnapea Arvo Sarapuu meedias süüdistamiseni.



VIRGO KRUBE

Elanikelt prügi äravedu on saanud tulusaks äriks pärast 2013. aastat, kui Iru elektrijaamas alustati prügi põletamist saadud soojuse ja elektrikoostmist. Aprillis 2014 moodustatud Taavi Rõivase valitsusse kuulusid Eesti Reformierakond ja Sotsiaaldemokraatlik Erakond ning see koalitsioonileping lõpetas Eesti Energiale Iru elektrijaama eest aastas 50 miljoni eurose toetuse maksmise. Idee eestvedaja oli Rainer Vakra, selle vastu Keit Pentus ja Jürgen Ligi. Jäätmeveofirma Ragn-Sells AS-i ärijuht Agu Remmelg ei näinud sellel mõju prügiveo hinnale, kõigest Eesti Energia kasum pidi vähenema.

Omavalitsuste õigus riigihankega soodsaim prügivedaja leida sai piiratud jäätmeseaduse muudatusega jaanuaris 2015. Selle jõustumise eel olid Tallinn ja mitmed Harjumaa omavalitsused kuulutanud välja hanked, mille pakkumisi oodati alles 5 aasta pärast. See ei meeldinud Agu Remmelgale, kes MTÜ Jäätmeveo Liidu juhatajana Tallinna abilinnapea taunis jõustumise eel päeval alustatud 9 hanget.

Sügisel 2016 oli Tallinnas Ragn-Sells AS-i ja Eesti Keskkonnateenused AS-i vahel jagatud prügiveoturg ning hanked võitis Ida-Virumaa suurärimehe Nikolai Ossipenko ettevõtte Ekovir OÜ ja ühis-pakkumisi tegevd Baltic Waste Management OÜ (BWM) ning Tapa Autobussipark OÜ. Oktoobris 2014 asutatud konsultatsioonifirma BWM OÜ juhataja ja omanik on Kaido Laanjärvi, kes varem töötas Tallinna keskkonnaametis korraldatud jäätmeseoturi juhatajana. Tallinna abilinnapea Arvo Sarapuu kommenteeris olukorda 22. septembri 2016 ajalehes Äripäev sõnadega: „Tulgu

ükskõik kes konkureerima, kuid see tuli ära muuta, et konkureerivad ainult kaks ettevõtet.”

16. veebruaril 2017 kirjutas Äripäev, et turu suurima, Eesti Keskkonnateenused AS-i enamusosaluse müüki 2015. aasta lõpul võisid varjatult kontrollida Reformierakonna liige Rain Rosimannus, endine IRL-i liige ning EAS-i nõukogusse kuulunud Anti Tammeoks, IRL-i liikmest endine Eesti Energia nõukogu liige Toomas Tauts, kunagine Eesti Raudtee juhatuse liige Priit Haller ning Eesti Pakendiringluse pikaajaline juht Aivo Kangus. Lehele kommenteeris varjatud omanike olemasolu konkureeriva Ragn-Sells juht Rain Väana, kes kohtus mitmel korral Eesti Keskkonnateenuste aktsiate ostmise teemal inimestega, kes ei olnud ametlikult ettevõtte aktsionärid, kuid pakkusid osaluse ostmise võimalust. Enamusosaluse müügi-hind võis olla 8 miljonit eurot.

Täpselt kuu hiljem teatas Ragn-Sells AS Tallinna Jäätmeveo keskusele, et ütleb üles oma ainsa piirkonna veolepingu alates 1. juunist, sest soovitud hinnatõus oli saanud eitava vastuse. Eelneval päeval, 15. märtsil ilmus ajalehes Eesti Ekspress artikkel, et valdkonna eest vastutaval Tallinna abilinnapeal Arvo Sarapuu võib olla huvi aidata pakkumistel võidule BWM, sest temale kuuluval transpordifirmal Atko Grupp AS on ärisuhteid BWM-iga.

Konkurendi kahjustamises läbi ajakirjanduse ei ole midagi uut. Välisomaniku Ragn-Sells AS on kaotanud turupositsiooni Tallinnas; prügi on defitsiitne kaup. Eesti importis mullu 56 000 tonni olmeprügi, peamiselt Iru elektrijaamale. Prügivedu võib olla nii erasektori konkurentile avatud kui ka omavalitsuse poolt reguleeritud, kuid Iru vajadused sellest ei muutu. Küsimus on tarbija rahakotis – kas sellest piisab mitmete vedajate ülalpidamiseks, kellel kõigil on vaja oma töötajaid ja tehnikat.

matud ka riigihangete seaduse muutmise eelnõu, mida Riigikogu majanduskomisjon eelmisel nädalal väga emotsionaalselt ja pikalt arutas.

Rainer Vakra, keda ajakirjandus ise mõni aeg tagasi seostas sidemetes Ragn-Sellsiga, nendib küll kokkuvõtteks, et nagu iga maapealset ressursi on ka prügi piiratud kogustes, tekitades sellega võitlust ja tüli. Aga ta süüdistab ikka Tallinna linnavalitsust, kes olevat unustanud, et peaesmärk peab olema jäätmete tekke vähendamine, mitte aga prügیارist linna kulutuste katmiseks raha väljapigistamine.

Tallinn eelistab Arvo Sarapuu sõnul aga seda, et prügiveolepingut vedajaga ei tee iga Piret või Pille ise, vaid vedajaga leping sõlmivad kokku hoopiski linn. Linnavõim on üldjuhul tugevam läbirääkija kui eratarbija. Ja kui erafirma pakubki mõnel pool paremat hinda, siis võib halvemat juhul sahtuda, et „kokkuvõtte“ tuleb saastunud metsaaluse arvelt.

Arvo Sarapuu ja Tallinn mõtlevad pikemas perspektiivis üldse tasuta prügiveole pealinnas. Nii nagu tasuta bussisõidule.

Aivar Jarne
Kesknädal



TALLINNA TV

3. – 9. aprill 2017

ESMASPÄEV, 03.04.

07:30 Info TV
 08:00 Nädal +*
 09:00 Linnaosa lood*
 09:25 Kultuurimeeter*
 09:55 Vintskapist sokliini*
 10:20 Nädal +*
 11:20 XV Pärnu Harmonica festival 2016. Klassika 1/2*

11:50 Kodupaik*
 12:20 Põdra TV*
 12:50 Pillimeeste klubi*
 13:50 Teleturg
 14:55 Draamaseriaal. Veresidemed 42/322
 15:40 Draamaseriaal. Veresidemed 43/322

16:30 Rändur. Vilnius*
 17:00 Stiilistudio*
 17:30 TeTeVeke lastele
 18:00 TÄNA. Uudised
 18:10 Draamaseriaal. Südasuve leegid 27/140

19:05 Parlamendi pooltund
 19:30 Terve tervis
 20:00 TÄNA. Uudised
 20:30 TÄNA +*
 21:00 Täna maailmas
 21:20 Monitor
 22:00 TÄNA. Uudised
 22:10 Sa kohtad pikka tumedapäist tundmatut (USA, Hispaania, 2010)

23:45 TÄNA. Uudised*
 00:15 TÄNA +*
 00:45 Täna maailmas*
 01:00 Teleturg

TEISIPÄEV, 04.04.

07:30 Info TV
 08:00 TÄNA. Uudised*
 08:30 TÄNA +*
 09:00 Draamaseriaal. Südasuve leegid 27/140*

09:55 Terve tervis*
 10:25 TÄNA. Uudised*
 10:35 Parlamendi pooltund*
 11:00 Monitor*
 11:40 Maagiline maailm*
 12:20 Roheline vabariik*
 12:45 Pikk vahetund*
 13:15 Teleturg
 14:50 Draamaseriaal. Veresidemed 44/322
 15:40 Draamaseriaal. Veresidemed 45/322

16:25 Parlamendi pooltund*
 16:50 Monitor*
 17:30 TeTeVeke lastele
 18:00 TÄNA. Uudised
 18:10 Draamaseriaal. Südasuve leegid 28/140

19:05 Kultuurinädal pealinna
 19:30 Kodupaik*
 20:00 TÄNA. Uudised
 20:30 TÄNA +*
 21:00 Täna maailmas
 21:20 Mõtlemis taas
 22:00 Otse kümneste
 23:00 TÄNA. Uudised
 23:10 Kultuurinädal pealinna*
 23:35 ERSO juubeliturnee Hiinas*
 00:15 TÄNA. Uudised*
 00:45 TÄNA +*
 01:15 Täna maailmas*
 01:30 Teleturg

KOLMAPÄEV, 05.04.

07:30 Info TV
 08:00 TÄNA. Uudised*
 08:30 TÄNA +*
 09:00 Draamaseriaal. Südasuve leegid 28/140*

09:55 Kodupaik*
 10:25 TÄNA. Uudised*
 10:35 Kultuurinädal pealinna*
 11:00 Otse kümneste*
 12:00 OTSE: LV Pressikonverents
 12:30 Mõtlemis taas*
 13:10 Piik maailma. Vatikan*
 13:40 Teleturg
 15:10 Draamaseriaal. Veresidemed 46/322

16:00 Otse kümneste*
 17:00 LV Pressikonverents*
 17:30 TeTeVeke lastele
 18:00 TÄNA. Uudised
 18:10 Draamaseriaal. Südasuve leegid 29/140

19:10 Meedia keskpunkt
 20:00 TÄNA. Uudised
 20:30 TÄNA +*
 21:00 Täna maailmas
 21:20 Gordioni sõlm
 21:50 Dokumentaalfilm: Geneetiliselt muundatud toit. Hirnu külvamine (BBC, 2015)

22:20 TÄNA. Uudised
 22:30 Krimiseriaal. Tabaja (BBC, 2015) 7/8

23:25 Meedia keskpunkt*
 00:15 TÄNA. Uudised*
 00:45 TÄNA +*
 01:15 Täna maailmas*
 01:30 Teleturg

NELJAPÄEV, 06.04.

07:30 Info TV
 08:00 TÄNA. Uudised*
 08:30 TÄNA +*
 09:00 Draamaseriaal. Südasuve leegid 29/140*

09:55 LV Pressikonverents*
 10:25 TÄNA. Uudised*
 10:35 Meedia keskpunkt*
 11:25 Gordioni sõlm*
 11:55 Dokumentaalfilm: Geneetiliselt muundatud toit. Hirnu külvamine (BBC, 2015)*

12:25 Pillimeeste klubi*
 13:25 Teleturg
 15:05 Draamaseriaal. Veresidemed 47/322

15:50 Draamaseriaal. Veresidemed 48/322

16:40 Meedia keskpunkt*
 17:30 TeTeVeke lastele
 18:00 TÄNA. Uudised

18:10 Draamaseriaal. Südasuve leegid 30/140
 19:05 Roheline vabariik
 19:30 Pikk vahetund
 20:00 TÄNA. Uudised
 20:30 TÄNA +*
 21:00 Täna maailmas
 21:20 Rahvaadvokaat
 22:05 Tervisevõti. Dr Viktor Vassiljev*
 22:40 TÄNA. Uudised
 22:50 Otse kümneste*
 23:50 TÄNA*
 00:20 TÄNA +*
 00:50 Täna maailmas*
 01:05 Teleturg

REEDE, 07.04.

07:30 Info TV
 08:00 TÄNA. Uudised*
 08:30 TÄNA +*
 09:00 Draamaseriaal. Südasuve leegid 30/140*

09:55 Tervisevõti. Dr Viktor Vassiljev*
 10:30 TÄNA. Uudised*
 10:40 Rahvaadvokaat*
 11:25 Pikk vahetund*
 11:55 Roheline vabariik*
 12:20 Rändur. Vilnius*
 12:50 Teleturg
 14:50 Draamaseriaal. Veresidemed 49/322

15:35 Draamaseriaal. Veresidemed 50/322
 16:15 Rahvaadvokaat*
 17:00 Pikk vahetund*
 17:30 TeTeVeke lastele
 18:00 TÄNA. Uudised
 18:10 Draamaseriaal. Südasuve leegid 31/140

19:05 Majad ajas
 19:30 Kultuurimeeter
 20:00 TÄNA. Uudised
 20:30 TÄNA +*
 21:00 Täna maailmas
 21:20 Taevariik UFOdega
 21:50 TÄNA. Uudised
 22:20 Kirjad Sofijale (Suurbritannia, 2013)
 22:30 TÄNA. Uudised*
 00:35 TÄNA +*
 01:05 TÄNA +*
 01:35 Täna maailmas*
 01:50 Teleturg

LAUPÄEV, 08.04.

07:30 Info TV
 08:00 TÄNA. Uudised*
 08:30 TÄNA +*
 09:00 Draamaseriaal. Südasuve leegid 31/140*

10:00 Stiilistudio
 10:30 TÄNA. Uudised*
 10:40 Terve tervis*
 11:10 Kultuurimeeter*
 11:40 Kodupaik*
 12:10 Parlamendi pooltund*
 12:35 Roheline vabariik*
 13:00 Taevariik UFOdega*
 13:30 Gordioni sõlm*
 14:00 Teleturg
 15:20 EMV Ladina - Ameerika tantsudes 2017 1/2
 Põdra TV*
 16:15 Rahvaadvokaat*
 16:45 TeTeVeke: Seiklus algab raamatust
 18:00 TÄNA. Uudised
 18:05 Majad ajas*
 18:30 Teatrijutud
 19:00 BBC loodussari. Meie erilised loomad 16/17

19:30 XV Pärnu Harmonica festival 2016. Klassika 2/2
 20:00 TÄNA. Uudised
 20:20 Tallinna TVs tulekul
 20:30 OMG TV
 21:15 Draamaseriaal. Newsroom 17/25

22:10 TÄNA. Uudised
 22:15 Itaalia miniseriaal. Ma ei anna alla 1/2
 Kultuurimeeter*
 00:00 OMG TV*
 00:30 TÄNA. Uudised*
 01:15 TÄNA. Uudised*
 01:35 Teleturg

PÜHAPÄEV, 09.04.

07:30 Info TV
 08:00 TÄNA. Uudised*
 08:20 Tervisevõti. Dr Viktor Vassiljev*
 08:55 Stiilistudio*
 09:25 Teatrijutud*
 09:55 TÄNA. Uudised*
 10:00 BBC loodussari. Meie erilised loomad 16/17

10:25 Monitor*
 11:05 XV Pärnu Harmonica festival 2016. Klassika 2/2*
 11:35 Itaalia miniseriaal. Ma ei anna alla 1/2*
 13:20 Seiklus algab raamatust*
 Olustvere mõisapargi kunstielu (2015)
 13:50 Otse kümneste*
 14:00 Terve tervis*
 15:00 Kultuurimeeter*
 16:00 Mõtlemis taas*
 16:40 Majad ajas*
 17:05 TeTeVeke lastele
 17:35 OMG TV*
 18:20 Stiilistudio*
 18:50 Male = elu
 19:05 Draamaseriaal. Newsroom 17/25*
 Nädal +
 20:00 Taevariik UFOdega*
 21:00 Inimese mõõde.
 21:30 Kristiina Kass
 Sa ei tohi tappa! 8/12 (Itaalia, 2015)
 Nädal +*
 23:45 Inimese mõõde.
 00:45 Kristiina Kass*
 Teleturg

Feministide streigid Eestis ja maailmas

Kui paljud teist, eesti mehed, kes te 7. märtsi õhtul lillepundi eest narkootilisi summasid välja käisite, teadsid, mis seks päevaks maailmas veel plaanis oli? Aga teie, naised? Mina küll ei teadnud möhkagi.

JÜRI PINO
 kirjanik

Nimelt tahtis mingi feministide punt korraldada 8. märtsil rahvusvahelise naiste streigi. Silidiga „A day without a woman” (Päev ilma naiseta. – *Toim.*). Kel huvi, vaadaku <https://www.womensmarch.com/womensday>. Vist oli nende korraldatud ka see huvitavate müsidega paraad Trumpi vastu?

Selle teadmise otsa sattumine oli puht juhulikk. Põnev tundus. Päeva pikalt veel ees, võib küll aega klikkamisele raisata – mõtlesin. Ürituse idee iseenesest oli huvitav: kannatav öke, võta 8. märtsil päev vabaks igasugu tööst; rippumatult, kas sa selle eest raha saad või mitte. Ühesõnaga, tehti üleskute naistele: ära mine tööle ja ära tee kodus ka midagi! Ära käi poes, kui just poodi ei pea naisterahvas! Kanna punast märgik, et toetad püha üritust! Ligitõmbav, mis? Eks läksin hiljem internetist uurima, kui’s üritus läks. Internetis leidsin mõndagi. Ainult üks pisiasi – kuupäev. Viskas ette rodu linke küll, aga kõik enne 8. märtsi. Üleskutsed, et löö kaasa. Mitte aruanded või uudised. Mis seal vahet, kuidas ainukest ja kordumatut elu magama panna? Klikkasin aga edasi, kuni üksikud pärlikesed tulema hakkasid.

Washingtonis nimelt kõndis 1000 naist Kapitooliumile, ning leidis tervitust ja poolehoidu progressiivsematelt-punasematelt rahvasindajatelt. Üht-teist veel: osalenute vaimestavaid kiljatusi, et kui tore, kui vahva, pandi vastu nägu seksistidele.

Naiste streik pole midagi uut.

Vanimat teadaolevat on kirjeldatud Aristophane „Lysistrate’s”: naised ütlevad, et, lollid mehed, lõpetage see Peloponnesose sõda ära, muidu me keeldume... ee... Noh, mõelge ise, mina juba punastan oma marukristliku kasvatus otsast. 1975. aastal tegid selle ära Islandi naised. Nad küll ei kasutanud väljendit *streik*, vaid *vaba päev*, aga mõte ikka sinnapoole: mis saab siis, kui naised jalad seinale viskavad? Väiksem palk teemaks niikuinii. Niisiis, 24. oktoobril olid viikingid naisteta. Osavõtt olnud 90%.

Meestele hakkas koitma küll, et ilma valkürideta on ikka paha. Kalavabrikud seisid, lehed ei ilmunud, pangadirektorid pidid ise letti ronima, lennud jäid ära, koolides enamik tunde jäi ära. Samas, niipalju kui kokku lugedes aru saab, oli kogu ettevõtmine võrdlemisi muhe. Viikingitel oli nähtavasti ka huvi teada saada, mis juhtub. Tööpostidel tehti tühjaks tube, kuhu panna kaasavõetud alaealised, sest naised keeldusid ka lapsi hoidmast, ja sinna varuti mänguasju, kunstitarbeid, komme. Võib küll kahtlustada, et paljud naised tegid sulgi ja seadsid eelmisel päeval sõõgid valmis, sest viikingid on liiga rumal pliidid manu lubamiseks; soojendami-

sega ehk saab ikka hakkama. Vaheteemana: vahel on raske tabada, mispärast Skandinaavias see eriti äärmuslik võrdõiguslus lakkama on läinud. Ajalooliselt on sealsed naised olnud ju kõvasti vabamad kui veinikultuurimaade naised.

süsteemis olevad töötajad. Ehk siis ka torumehed, kanalistsiooni- ja assenistsioonitöötajad. Keeranuks kasvõi üheks päevaks terviseametnikel, tervisearendajatel jm rahapõletajatel nende trendikates kontorites vee kinni ja äravoolu umbe. Kohvi-

ja rumal; kuigi kasulik ette näidata, kui vaja projekti kirjutada vahendite peale saamiseks. Ega väljend *häärassotsialist* tühjale kohale tekkinud.

Hästi, aga naised on kõrghariduse üle võtnud. Hinnatud spet-



Feministide poolt 8. märtsil Washingtonis korraldatud üritusele „A day without a woman” (Päev ilma naiseta) kogunes 1000 naist. Foto: learningenglish.voanews.com

Isegi keel ütleb üht-teist – kuningas ja kuninganna ei ole skandinaavia keeltes samatävilised sõnad. *Kung* ja *Drottning* rootsi keeli, näiteks. Kõvemad keeletargad võivad välja naerda, aga *drots* tähendab riigihoidjat/asevalitsejat kuninga äraolekul. „Naise koht on rusika ja pliidid vahel”-mõtteviisi vaevalt ei seal elujõuline olla sai. Valküürid said oma tahtmist. Said võrdõiguslikkuse seaduse, ja mõni aasta hiljem esimese tsiviliseeritud maailma naisterahvast presidendi.

Hüva, kui mängiks sama steenaariumi läbi Eestit arvestades?..

Meiegi oleme pisike maa, nagu Island. Tegelikult on Island kaks korda suurem; neid on neli korda vähem, aga aastal 1900 oli neid, muide kaksteist korda vähem kui meid. Vist ainuke tõhusalt sigiv valge rahvas. Üks islandlane kord seletanud, kuidas ta juhtus kuues laps olema: tead, ööd on meil pikad, ja teha polnud vanematel seal tundru vahel suurt midagi. Aga mis sellest, tillukesed oleme mõlemad ikkagi. Ma ütlen tui-malt ära: Eestis see kõigi naiste streik kukuks läbi. Kolinaga, visinaga; mistahes onomato-poetiliselt väljendit keegi pruukida tahab. Streik peab ennast tunda andma. Palju neid streike meil siin olnud on, millest välja on tehtud? Oli mõni aasta tagasi tervishoiutöötajate streik. Bus-sijuhid on kah üht-teist öelnud. Võib-olla veel midagi, aga peast ei ütle ära ja teeselda ei taha. Esimese puhul läks viltu, et ega sa tervisele enne pihtasaamist eriti mõtle. Trauma ju ikkagi töötas. Muu ravi – päev nüüd ees, päev nüüd taga. Kui see pole just täpselt sinu enda päev. Järjekorrad niikuinii sellised, et anna olla. Tervishoiutöötajate streik oleks mõjunud, ma kahtlustan, kui oleks kaasatud kõik tervishoiu-

masin ei tööta ja hais, hais... Nojah, ma olenki õel.

Igasugu õiguslus on ammu kõva äri, kus head rahad liiguvad.

Naised on igal pool. Seadusest võib küll järele vaadata, kuhu neid veel alutalt ei lubata. Tekimadruseks ja tuukriks, näiteks. Muuseum, naistel on keelatud ka tösta enam kui 15 kg. Kontori veeautomaadi balloon on 19 liitrit. Kui palju on neid mehi, kes taipavad piigale appi tulla, kui balloon tühjaks saab? Kah mul seksistid!

Naised on siis enam-vähem igal pool, seega peaks nende üldstreik elu seisma panema. Aga siin on üks *aga*.

Naisi tuleb veenda. Kõiki. Mis teeb algatamise päris raskeks. Juba keele pärast. Veerand naisi siin maal elavad teises keeles, teistes uudistes. Teises kultuuris kah. Vene naine on täiesti teistsugune kui eestlanna. Selle kohta on hea mitu õelat anekdooti, mida võib kokku võtta nii: vene naine on mehepoja elu pikendav, aga eesti naine lühendav tegur. Vene mees võib jaurata ja mõrarta, aga oma palga viivad paljud neist ikka veel illikukusti naise kätte.

Nüüd klassiküsimus, kõlaga see pealegi marksistlikult. Naiste alamakstuse vastu sõdijad ise küll alamakstud pole. Igasugu õiguslus on ammu kõva äri, kus head rahad liiguvad. Puhtalt klassivihast, võib-olla kadedusest saadavad need väikesepalgelised naised igasugu üleskutsed pikalt: oleks mul selline palk ja selline töö, aga praegu ma lahti lastud saada ei taha! Pealegi tunnetavad inimesed päris hästi, kui neid ilusa jutu tagant tegelikult põlatakse. Kes on kassapidaja, on nn tugev ja iseseisva naise meelest saamatu

sialistid, võtmeisikud – kui need kõik ükspäev kohale ei ilmu, on seksistid ikkagi käpuli. Ei tarvitse. Vaadake kõigepealt, mida see niinimetatud kõrgharidus tänapäeval inimesele annab. Neetult palju on alasid, kust neid väljuvad tühja pea ja ülil kõrge enesehinnanguga, olles veendunud, et neil on püha õigus hästiasustatud mugavale ametipostile. Mida riik ja kolmas sektor lahkesti ka võimaldavad. Seal need võitlejad ju toimetavad! Seal võib küll streikijaid leida.

Arvate, et elu jääb seisma, kui miski nõunik, lauaülem, kuraator, ekspert – õiguste ekspert – kohale ei tule? C. N. Parkinsoni suurematu tähelepaneku järgi annavad ametnikud üksteisele tööd. Sellest võib järeelda, et kui pooled pausi panevad, on kohalolijatel poole vähem tegemist. Tundugid, kellele jääb pidamata naisuuringute loeng, lähevad õllele. Koolilapsed huligaanitsevad sotsiaalvõrgustikes. Selle elab üle.

Väljaspool tööd. Aeg on edasi läinud, me ei ela aastast 1975. Väga ja väga paljud naised on tänapäeval üksikud. Kui tugev ja iseseisev üksik naine võtab kodutöödest streikida... Kassidele ikka ta süüa annab, muidu läheb loomapiinamise alla. Üksiku mehe on kodumasinad vabastanud vajadusest naise kui tarviliku riista järgi majapidamises. Laste kantseldamine... Meil polegi siin peaaegu lapsi. Noored emad võivad samamoodi kui n-õ lihtnaised ära tabada põlastuse, mida võitlevad feministid nende vastu tunnevad: rumaluke, kõigepealt tuleb enast teostada, karjääri teha, mitte paljuneda, nõme emane! Ma ei mõtle sellist hinnangut välja – ise kuuldud ja loetud. Nii et, vabandage, feministid ja võrdõiguslased, teid ei ole mingit tarvidust tõsiselt võtta.

Üritused Tartus

Neljapäeval, 30. märtsil kell 18 toimub Keskerakonna Tartu linna piirkonna kordus-aastakonverents Tartu Loodusmajas (Lille 1).

Teisipäeval, 4. aprillil kella 10–12 nõustab abivajajaid Keskerakonna Tartu büroos jurist **Asta Liivak**. Tee-nus on tasuta. Info ja registreerimine rel 55682756.

Kolmapäeval, 5. aprillil kl 14 kohtume haridusosakonna saalis (Raekoja plats 12) Tartu abilinnapea **Jarno Lauriga**.

Kohtumine Lasnamäel

Märtsikuu viimane neljapäev on jällegi kohtumispäevaks Lasnamäel. Seekord on külla palutud populaarne ajakirjanik **Jakko Väli**.

Olete oodatud 30. märtsil kell 14 Pae t. 19.

Info: Pille Lövend 5129489

Üks valulaps

Mullu 20. juulil avaldas Kesknädal minu kirjutise „Haldusreformil okkiline tee“. Nüüd on valitsus küll vahetunud, kuid haldusreformi sammub ikkagi reformistide rada. Valdade sundliitmine (miinimummääraks 5000 elanikku) pole väga paljude meelest mitte kuidagi põhjendatud. Paari tuhande elanikuga vald, kus asju hästi aetakse, elab tihti jõukamalt kui vägisi viietuhandeliseks upitatu, kus ääremaastumise oht on suurem ja noored pagevad linna või võõrsile. Vanarahvatarikus ütlevad: mida suurem pere, seda viletsam lobi. Valdade liitumine peaks olema elanike enamuse vabatahtlik soov. Valitsusel oleks aeg võtta vaatluse alla kohalike omavalitsuste struktuur. Töötavad ametnikud tuleb eraldada igasugustest poliitbroileritest ja lõpetada nende palgalpidamise maksu-maksjate raha tuuldeloopimine. Tarbetute ametkondade likvideerimisest vabanevad ressursid saab suunata stagneerunud majanduse elluäratamiseks. Sõjaajal arvelauaajastul hoidis mu sünnivalla asjaajamise korras vallasekretär. Kuna taludes tollal telefone polnud, oli talle abiks koristaja-käskjalg. Arvutiajastul, kus igal koolilapselgi on nutitelefon taskus, istub samas vallamajas kümnekond ametnikku, kusjuures vallaelanike arv on kahanenud enam kui poole võrra. Kas arvutid pärsivad mingil määral ajutegevust? Või milles on probleem? Öhtulehes (22.12.2011) väitis tuntud politseiasjatundja Koit Pikaro, et 1/3 ametnikest on lihtsalt lollid. Ränk iseloomustus! Kuid kahjuks peab nentima, et see väide vast polegi laest võetud. Minugil on ses asjas isiklikke kurbi kogemusi. Valitsuskooalitsiooni loosungid „Ajame Eesti asja!“ ja „Teeme teisiti!“ vajavad tõestamist, et need pole lihtsalt valijate moosimiseks välja mõeldud. Reformistliku valitsuse hoidis võimul ametnikearmee ja e-valimistega manipuleerimine. Rahvas siiski loodab, et see on jäädav minevik, ja ta ootab valitsuselt demokraatliku õigusriigi taastamist, sest selle alustalad said kõvasti kahjustatud oravate võimutsemise ajal.

Elmar Hollmann, Kärdla, Hiiumaa

Prügingus klaariks!

Isealgatuslike prügilate tekkest ja nende tekitamise põhjustest on räägitud aastakümneid, kuid tulemusteta. Ikka ja jälle leidub siin-seal metsatukk, mis on muudetud prügipanalaks. Kevadeti otsime inimesi ja tehnikat, kelle ja mille abiga inetuste likvideerimise talguid pidada. Aga inetuste tekitajad peavad peent naeru: „Las koristavad!“ Nemat juba appi ei tule ja jätkavad endistviisi. Kuidas olukorda muuta? Mis ometi teha? **Kõigepealt:** kõik prügilad tuleb panna prügi vastu võtma tasuta! Jah, just nimelt tasuta! See tuleb teatavaks teha kogu rahvale. Ja kui siis veel mõni pahategija viib prügi ja rämps metsa alla, tuleb teda karistada karmilt ja panna ta ise oma reostust likvideerima. Kuidas rikkujatest teada saada? Eks ikka kaasinimeste, rahva tõeliste esindajate kaudu, sest kus tegijaid, seal nägijaid. Pole see reostus taskupõhjust välja puistatud puru, vaid tegelikult on mängus autokoormatäied. Et nägijad tähelepanust teada annaksid, on tarvis teha selgitustööd. Kui tarvis, siis tuleb valvsaid ka premeeria. Kuidas tasuda prügilate korrahoidjatele vaeva ja seal kasutatava tehnika eest? Seda juba küsige ministriumide juures töötavatel palgalistel nõustajatelt.

Arno Seemen, 86-aastane keskerakondlane Viljandist



Tallinn 10130,
Toom-Rüütli 3/5,
Kesknädal

Inimese lauluke

(Homo homini lupus est?)

Inimene pole kala, pole putukas, ei loom. Ta on elu alustala, tal on teine iseloom.

Inimene pole kala, vee all läbi ta ei löö. Grillvorst on ta maiuspala, vahel vegan-toitu sööb.

Inimene pole kala, ujub välja igalt poolt. Tal on tihti võimu vaja, karjäär ja raha õnne toob.

Tähtsalt õpetusi jagab poliitik, lehemees või boss. Kurjalt oponente pragab. Elupaigaks mõis või loss.

* * *

Inimesel rohkem tahke: Tal on süda, vaim ja hing, tunded, mõtted, sõnad lahkend, puhas nimi, perering.

Ta on aja kauge kaja, ta on pärit muinasloost. Ta on mõtlevalt tegutsesja, ta on osa ajaloost.

Luulendanud Mõtiskleja

Isamaa ja emakeel

Saime oma armast trikoloori emakeelepäeval lehitada ja Vikerraadio emakeelepäevast etteütlesid teada, et „rekajuht“ kirjutatakse ühe k-ga, kuigi tavapruugis mõjub „kk“ üpris toekamalt, suurveoki vääriliselt. Keelekultuurikajastustes kurdetakse kõnekeele vaesumist, sest meie noored tulevikuloojad ei tea enam paljude tavaliste sõnade tähendustki, kuigi nood olid alles mõne kümnendi eest

igapäevased tarbesõnad. Eesti kirjandusklassika muutub noortele eestlastele üha kaugemaks. Keda see saaks rõõmustada?

Emakeele rikastamine ja uuendamise on see-eest kujunenud meil presidentide pärusmaaks. Alates Lennart Meri tõeliselt lopsakast sõnaseadest. Toomas Hendrik Ilvese „sõnase“-sadulas ratsutas meie keeleruumi

„taristu“. President Kaljulaidile meenus mitmuse osastava i-vorm: „ringkonnis“ = ringkonnadades; lisaks saime rikkamaks „komberuumi“ võrra. Igatahes ärgem unustagem oma rikkaliku sõnavalliku võimalusi ja leidkem uutele mõistetele vasteid ka meie armsas emakeeles, st. **eesti keeles!** Tõepoolest on mõttekas mõtiskella ka meie seadusliku emakeelepäeva nimest ja sisust.

Nimetamisväärse hulga kaasmaalaste kodukeeleks-ema-keeleks pole teips mitte eesti keel. Nende keelte kasutajaid on laias ilmas oi kui palju. Etniliselt ennast eestlaseks pidajaid ainult napp miljon. Ehk oleks nende kõige armsama keele säilitamise ja arendamise toetamiseks sobilikum **EESTI KEELE PÄEV**. Tallinna tänavapildi järgi aga ei oskagi enam arvata, kus riigis või millises keeleruumis me

oleme. Keslinna sööma- ja joomakohtade võõrapärasteid nimesid võib veel mõista – need on ju sihitud võõrsilt tulnud vandersellide rahakotiraudade avamisele. Valusalt torkab silma aga keelenõuete eiramine äärelinnas.

Emakeele hoidmise-kaitsmise kõrval ei tohi unustada isadelt päritud maad – seda sobib võõrandada vaid maa tegelikele

kasutajatele. Praegu olevat meie kodumaast juba liigagi palju pankade ja igasuguste vahendajate valduses, oodates rahakaid võõrsilt, kellele need maalapid saaks ükskord maha parseldada. Meiemaised varakad ju kahjuks ei kipu omi raharessursse kalli isamaa pinna omandamisse rakendada. *Quo vadis*, isamaa?

Einar-Eduard Lepp

Valmistumisi valimisteks

Tänavu sügisel valime kohalikke võimuorganeid. Enne seda selguvad neisse kandideerijad. Keskerakond läheb valimistele parteiliste nimekirjadega. Kuidas olla tark valija ja mõista, keda esitatuist valida? Eks ikka seniste tegude järgi. Valdades aga on võimul olnud üsna üks ja sama poliitiline ladvik ning vaid vahetatakse omavahel ametikohti valimistest valimisteni.

Üsna kujuka ülevalde andis hiljuti TV3 „Kuuurija“ ühe valla ametnike tahtmistest seoses maa erastamise sooviga – kui soovija keeldunud meelega andmast, hakatud teda taga kiusama. Asi läks Riigikohtuni välja, kus vald, olles läinud vastuollu ka Riigi Maa-ameti ja maavalitsusega, lõpuks kaotajaks jäi. Samad ametnikud on aga tänini kõrgetel ametikohtadel. Juba aastakümneid!

Kas on see vaid erandjuhtum või tavaline asi?

Lappasin mitme valla tarkade koosolekute internetiprotokolle ja tegin neist väljavõtteid. Jätame nimed mainimata, et poleks solvumisi, aga vaatame hoopis sisupoole.

Ühes avalikus protokollis on tegemist teabenõudele vastamisega rahvamaja juhataja tööst

ja tegevusest.

Sõnavõtja: „Rahvamaja on esitanud ülevalde oma tööst. Kuisin teabenõude esitajalt: „Mida me siin nüüd arutama peame?“ (Ühesõnaga, algas rünnak küsija suunas!)

Arupärija (kaitseb ennast): „Tegin arupärimise seepärast, et ka (ülēmuse nimi) teada saaks, mis vallas kultuuriga tegelikult toimub.“ (Ülēmuse ise ei julgevat seda rahvamajajuhatajalt küsida. Huvitav, miks?)

Arupärija: „Olen viimasel ajal väga palju töö tõttu rahvamaja juures viibunud ja jälginud seal toimuvat. Rahvamaja juhatajat pole ma paari nädala jooksul selle maja läheduses kordagi näinud!“

Ühel päeval karjus signaalsioon 2 tundi. G4S käis kolm korda vaatamas, kuid mitte keegi ei reageerinud sellele.“

(Teabeküsimärgis, et on inimesi, kes ei ole ammu rahul rahvamajajuhataja tööga, sest teda lihtsalt pole majas oma töökohal, kuid samas töötab selle asemel mitme firma heaks ja seda täitsa avalikult. Nüüd hakati ülēmuse poolt seletama tühja-tühja kultuuritöö plaanilisel arenguteemadel, aga rohkem ikka hoopis noriti teabenõudja kallal.)

Üks sõnavõtja: „See ei ole mitte esimene kord, kui mingi probleem tõstatatakse üles, kuid sõnumitooja lüüakse praktiliselt risti ning aset ei leia mitte arutelu neil tõsistel päevakohastel teemadel, vaid jutt keeratakse kuhugi mujale.“

Ja kõige lõpuks ütles vallavanem oma kaaluka otsuse: „Ükski aruanne ei pane kedagi laulma, tantsima ega teatris käima. Tegelikult tuleb meil aitäh öelda igauhele (ilmselt mõtles stüüdistatavat rahvamajajuhatajat?), kes võtab ette midagi veel korraldada.“

Sellega ilmselt ei nõustunud, sest järgmine hääl saalist kostis: „Meie ei peaks olema siin need inimesed, kes peaks valla- valitsusele mugavat elu võimal-

dama.“

Teabenõudja: „Kas nüüd (ülēmuse) sai ülevalde, mis valla kultuurielus toimub ja kas ta on toimuvaga rahul?“

Seepeale vallavanem lõpetas arutelu, sest stüüdistatavat rahvamajajuhatajat kohal ei olnud. Selline oli siis pilt vaid protokollil lugedes. Kui tulised olid tegelikult sealsed emotsioonid, võib vaid arvata. Värvikas arutelu kindlasti aitab selle valla valijatel sügisel oma kaaluka järelduse teha.

Mõned näited arvamusest:

„Ei ole hea, et asutuse juht on ametis juba 25 aastat. Meil on neljas president, ma ei tea, mitmes peaminister ja vallavanem. Kõikide kohalike koolide-lasteaedade juhud on vahetunud. Ei ole normaalne, et direktor hirmutab ja alandab oma kolleegi. Ei ole normaalne, et lapsevanem

visatakse kabinetist välja, teda söimatakse ja ei lasta tal sõnagi öelda. Ei ole normaalne, et direktor söimab ja karjub õpetaja peale laste ees. Normaalne on jääda vahel haigeks, olla depressioonis ja psüühiliselt rivist väljas, muretseda oma koha pärast, kui juured on alla kasvanud. Kuid ametnikul ei ole õigust ebanormaalselt käituda, mõnitada, kiusata, hirmutada.“

Veel „hääli rahva hulgast: „Peab aru saama, et kõik need kohalikud lasteaedade-koolide juhud, haridusnõunikud jne on omavahel seotud. Ja kes see peaks kaebama? Kui mõni töötaja läheb kaebama, siis millegipärast ei saa ta enam siinkandis tööd.“

Või järgmine näide: „Läksin ka mina kord murega juhi juurde. Jüüdsin ennast tutvustada ja istet võtta. See, mis järgnes, oli: „Sata, kurat, seisad püsti, kui ma sinuga räägin!...Kao välja mu kabinetist ja korista oma saapad siit ära!“ Rohkem ei saanud midagi öelda, uskumatu tegelane lihtsalt karjub su peale.“

Ehk siis: „Miks tehti erakorraline istung umbusaldusaval-

use on jalaluumurruga haiguslehel? Minu meelest on see alatu! Kas mitte tähtsaim polnud kadedus aastapalga suuruse hüvitise saamise pärast, mis vallavanem oleks saanud seoses valdade ühinemisega?!“

Jällegi üks ere näide asjaajamisest ühes vallas. Kohalikud valijad peaksid tegema omad järeldused. Nagu näha – erinevad arusaamad, erinevad mõtted, sarnased olud. Kõik need vajavad lahendamist nende poolt, kelle valime kohalikel valimistel ennast esindama. Ja mis kõige tähtsam, nemad määravadki ametisse kohalikke „jupijumalaid“, kelle tegudest ja arusaamadest oli eespool lugeda.

Meid ootab ees väga tark ja lootustandev valikutegemine, mis peab määrama järgmiste aastate olusid kohalikes omavalitsustes.

Reformierakonna poolt jäetud saast vajab koristamist! Seepärast valige ennast esindama Keskerakonna esitavates nimekirjades olijaid. Olgem asjalikud ja nõudlikud!

Aivo Oina

Nädala juubilar OLLI REHN 55

31. märtsil oma 55. sünnipäeva tähistav praegune Soome Panga juhatuse liige Olli Rehn võis ühel 2013. aasta märtsipäeval Brüsselis olla pisut ehmunud küll, kui grupp meeleavaldajaid püüdis vallutada Euroopa Liidu majandus- ja rahandusvoliniku Olli Rehni kontorit. Umbes 150 meelt avaldanut Belgiast, Saksamaalt, Taanist ja Itaaliast edastasid teate, et Rehni kontor on nende kontrolli all. Nad olid kindlad, et tegemist on just selle kontoriga. Niisugune katse läks meeleavaldajatel aga luhta, sest hõivatud hooneosa polnud Rehni ega tema alluvate valduses. Belgia politsei sõnul läksid meeleavaldajad, kui olid teada saanud vale paiga anastamisest, üsna rahumeelselt laiali. Euroopa Liidu institutsioonide ametiruumid on nii tohutud ja keerukad, et isegi nende hõivamisel võidakse ära eksitada.

Kuid Olli Rehn on neis koridorides orienteerunud väga ladusalt. Sel ajal, kui Brüsselis 15 000 meeleavaldajat märtsis 2013 nõudsid tööpuuduse vähendamist ja majanduspiirangute lõpetamist, oli ta teist perioodi Jose Manuel Barroso juhitava Euroopa Komisjoni majandus- ja rahandusvolinik. Ning tööpuuduse, majanduspiirangute

ja kasinuse küsimustes nõuti tolal vastuseid just Rehnilt. Kuigi iseloomult on ta põhjamaiselt rahulik, teevad niisugused juhtumid kõvasti meelehärmi isegi kogunud juhtidele.

Olli Rehn sattus oma karjääri kõige raskemasse ametisse just eurokriisi päevil. Ta tunnistab hiljem, et euroala riikide valitsustel läks võlakriisi kammitsel aia taha kaks kallist aastat, mis tingis Euroopa Keskpanga sekkumise ühisraha päästmiseks. „Tihti oli tunne, et nüüd käisime küll vastu põhja ära – kuid siis käis jälle uus kolakas,“ kirjeldas Rehn oma läbielamisi võlakriisi keeristes. Kaotsiläänud aastate all pidas Rehn silmas seda, et Kreeka esimene abipakett 2010. aastal ei andnud loodetud tulemust ning tegelik lahendus saabus alles 2012. aastal, kui Euroopa Keskpang töötas euro päästmiseks „teha mis iganes“.

Rehn, kelle kasinuspoliitika euroalas Nobeli laureaat Paul Krugman tembeldas lausa terroristlikuks („Rehn of Terror“), leidis, et juba 2010. aastal tulnuks anda otsustav kahuripauk, mille all peetakse silmas kõikide valitsuste poolt tagatud võimsaid finantsgarantiisid. Euroola



Foto Vikipeedia

on kui „18 laevast koosnev konvoi, ja esmalt tuleb kõigil sisesemiselt otsustada ja siis omavahel suhelda, ning seejärel tuleb mõnda aega kurssi hoida, sest kiireid käänakuid ja kurve teha ei saa,“ selgitas Rehn.

Alates 2010. aasta algusest EL-i majandusvoliniku tööd teinud Rehn astus 2014. aastal sellelt ametikohalt tagasi ning hakkas Europarlamendi liikmeks, kuhu ta sama aasta maikuus valiti. 2015–2016 oli ta Soomes Keskerakonna juhivas Juha Sipilä valitsuses majandusminister.

Kuid enne sedagi oli Olli Rehn teinud poliitikas muljetavaldavalt karjääri. Ta on saanud majanduse alal 1996. aastal doktorikraadi Oxfordi ülikoolist, kui kaitses väitekirja teemal „Korporatiivsus ja väikeste Euroopa riikide konkurentsivõime“. Poliitikakarjääri alustas ta Soome Keskerakonna noortekogust. 1988 valiti ta Helsingi linnavolikokku ning 1988–1994 oli Keskerakonna aseesimees. 1991 valiti Soome parlamenti ja 1995–1996 oli Euroopa Parlamendi liige.

Hiljem on Olli Rehn olnud Euroopa Komisjoni ettevõtlus- ja informatsioonivoliniku

Erkki Liikase büroo direktor ning 2004–2010 oli ta Euroopa Komisjoni laienemisvolinik. Tema ametiajal liitusid Euroopa Liiduga Bulgaaria ja Rumeenia. Kui Olli Rehn osales 2012. aasta mais Lennart Meri mälestuskonverentsil, andis president Toomas Hendrik Ilves talle kui Eesti euroalaga liitumisele kaasaitajale kätte Maarjamaa Risti II klassi teenetemärgi. Vastava otsuse tegi president juba 2011. aasta veebruaris, kui Eesti oli just kasutusele võtnud euro. Endine Euroopa Komisjoni asepresident Siim Kallas ütles Kesknädalale, et Olli Rehn oli üks lähemaid sõpru, kellega ta Brüsseli ajal tihedalt suhtles. Ta oli alguses laienemisvolinikuna ning hiljem majandus- ja rahandusvolinikuna tasakaalukas ametnik, keda partnerid austasid. See oli mõlemas ametis üsna tähtis. „Hoidsime kokku majanduspoliitilistes küsimustes, aga ka välispoliitika teemadel, mis puudutas meie lähinaabrust. Kui oli vaja, toetasime teineteist asjus, mille üle vaieldi,“ meenutas Kallas.

Eestis on head sõbrad omalt poolt Olli Rehnile palju õne soovimas, ning seda teeb ka Kesknädal.

Aivar Jarne

Teatrimehe ja poliitiku Jaak Alliku rännak ajas

Küllap on igapähele, kes huvitub teatrit ja pole ka poliitika suhtes ükskõikne, silma hakanud möödunud aasta lõpul ilmunud Jaak Alliku raamat „Kihnu Jõnnist Savisaareni“. Seda nii autorinime ja pealkirja kui ka kaanekujunduse poolest.



ENDEL RIHVK vaatileja

Raamatu sisuga tasub tutvuda. Seal on värvikalt ja emotsionaalselt kirja pandud nii paljutki sellest, mida aeg armutult kaugemale lükkab, ning ka mõndagi tabavat tänases Eestis toimuva kohta.

Poolajand Eesti sõnateatris

Teose autorit tunneme viimasel ajal eelkõige poliitikuna, kuid tema roll teatrimehena on ajalisel tunduvalt suurem. Allik alustas teatrikriitikuna üle 50 aasta tagasi, veel tudengina. Oma esimeses arvustuses ta võrdles kaht peaaegu samaaegset „Kihnu Jõnnu“ lavastust – „Vanemuises“ ja Eesti Draamateatris. Sellest alates on ta kirjutanud arvustusi sadade lavastuste kohta, ise proovinud kätt lavastajana, juhtinud teatrit ja Teatrite Valitsust, olnud kultuuriajakirja peatoimetaja ja kultuuriminister.

Raamatus on autor oma toonastest arvustustest lasknud

uuesti ära trükkida need, mis tema arvates kõige paremini iseloomustavad tolleaegset teatripilti, mis käsitlevad eriti õnnestunud lavastusi ja eredaid näitlejaid. Neile uustrükkidele on ta kommentaaridena lisanud oma tänase nägemuse tookordsest ühiskondlikust taustast ja toimunud protsessidest. Siit võib leida lugusid sellest, kuidas sageli tuli mitmesuguseid trikke kasutades hankida niisuguste näidendite lavastamise luba, mida Moskva ja EKP KK pidasid poliitiliselt kahtlasteks; kuidas püüti leida võimalusi meie lavastuste viimiseks piiri taha jne.

Allik on analüüsinud enamiku meie toonaste tipplavastajate (ja ka külaliste) paremaid töid. Siit leiab hinnanguid Irdi, Panso, Hermaküla, Undi, Raidi, Karusoo, Nüganeni, Shapiro jt lavastustele. Kõige rohkem on siiski juttu Jaan Toomingast ja Kalju Komissarovist, sest just neid mehi peab ta Eesti teatri uuendajateks. Ühtlasi tunnistab Allik, et ta on ise neilt õppinud kõige enam. Paralleelselt lavastustega analüüsib autor paljusid kultuslikke näitlejaid. Nii leiab siit käsitlusi eriilmelistest Hamletitest – alates Ants Eskolast ja Juhan Viidingust kuni Üllar Saaremäeni. Omaette kirjutis on pühendatud Jüri Järvetile ning tema biograafidele Reet Neimarile ja Pille-Riin Purjele.

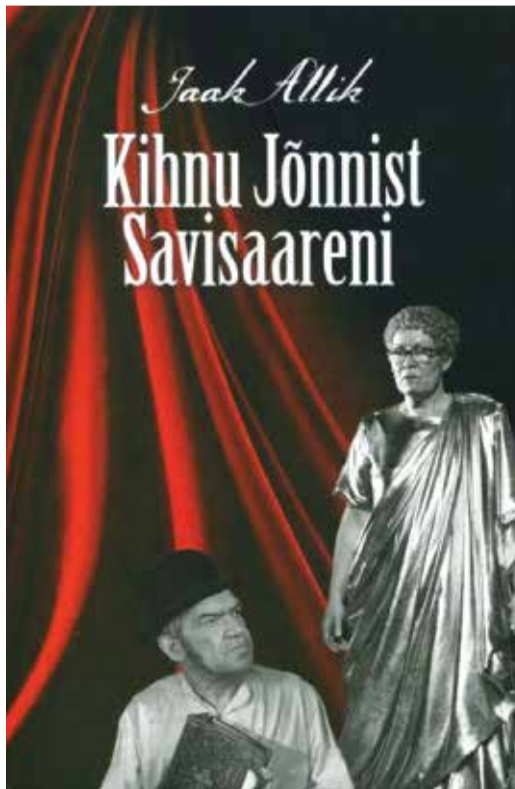
Ekskursid ajalukku

Kuna Jaak Allik on hariduselt ajaloolane, siis on enesestmõistetav, et mitmel juhul püüab ta avada ka kõnealuste näidendite ja lavastuste ajaloolist ainet, tunnustades ühtlasi sellega seotud õnnestumisi. Eelkõige käib see Stalini aega kujutavate lavastuste „Meistriklass“ (Noorsooteater) ja „Bulgakoff“ (Eesti Draamateater) kohta. Ta mõnab, et „Meistriklassi“ sisus on ajalooliselt kõik võlts, sest kujutatud situatsiooni, kus Stalin ja Ždanov kohtuvad Šostakoviitš ja Prokofjeviga, pole kunagi aset leidnud ja nad pole selliseid sõnu kasutanud. Kuid sellele vaatamata ja tänu Tõnu Kargi rollisooritusele on saavutatud veenev lavaline paroodia toonastest kunsti parteilisest juhtimisest. „Bulgakoff“ seevastu on tõetruu pilt vaimu paratamatustest kompromissidest võimuga – ellujäämise nimel, nagu see juhtus kirjanik Mihhail Bulgakoviga Stalini-aegsel Venemaal.

Mitme lavastusega seoses käsitletakse Eesti ajalugu. Üks neist on Tiit Aleksejevi näidendi „Imede aasta“ lavastus teatris R.A.A.A.M. Selle teose teemaks on eesti noormeeste pea olematu võimalused valida poolt viimase suure sõja ajal. Oma seisukoha võtab Jaak Allik kokku järgmiselt: „On ülimalt hinnatav, et autor on hoidunud viimasel-

ajal juurutatavast müüdist, et rahvustundest kantud vaprad eesti poisid sõdisid selles sõjas üksmeelselt sakslaste poole punavenelaste ja nende sabarakudest rahvusreeturite vastu, mis on sama vale kui nõukaegne klassipositsioonilt joonistatud ajaloo pilt, kus nähti ühel pool

ma need, kes hiljaegu ühinesid rahvusradikaalide alustatud klapperjahiga Mailis Repsil, kuna ta olevat toime pannud koletu teo, püüdes võrrelda erinevate rahvuste vastu toime pandud kuritegusid. Allik sõnastab selle lavastuse põhisõnumi nii: „Reaalsetel elulugudel põhinev



rikaste ja teisel pool vaeste vanemate võsudid“ (lk 389).

Poliitikast pole pääsu

Eesti ajalooa on kõige otsesemalt seotud ka Merle Karusoo uurimusele põhinev lavastus „Küüdiipoisid“ Eesti Draamateatris. Täna saab aga öelda, et seda lavastust pidanuksid näge-

ma need, kes hiljaegu ühinesid rahvusradikaalide alustatud klapperjahiga Mailis Repsil, kuna ta olevat toime pannud koletu teo, püüdes võrrelda erinevate rahvuste vastu toime pandud kuritegusid. Allik sõnastab selle lavastuse põhisõnumi nii: „Reaalsetel elulugudel põhinev dokumentaal- draama näitab selgemini kui miski muu, et Eestis toime pandud küüditamist ei saa ega pole mõtet paigutada rahvusliku genotsiidi mõiste alla nagu viimasel ajal on moes“ (lk 249). Teisal lisab ta kommentaarina: „Karusoo lavastusest nägime, et küüditajaks, pealekaebajaiks, nimekirjade koostajajaiks olid ka eestlased ise ja vähe- masti tol ajal ei mõtestanud keegi toimuvat kui rahvusroima – genotsiidi, vaid kui bolševike poolt pühaks ja paratamatuks kuulutatud klassivõitluse teravam vormi“ (lk 255).

Seoseid tänase poliitikaga toob Jaak Allik esile, kommenteerides Eesti Draamateatri lavastust „Dantoni surm“ ja Vene Teatri lavastust „Sool“.

Viimatimainituga seoses annab ta hinnangu ka Pronksioõ sündmustele: „... pronksioõduri ümber provokatsioonidega tekitatud pinge lahendamine selle hinnaga, et Tallinna kesklinn sai kahel ööl segi pekstud, SKP-le mitu miljardit kahju tekitatud, oluline osa meie välispoliitilisest kapitalist raisatud ning rahvus- suhted pikaks ajaks mürgitatud, pole mitte ordeneid vääriv rahvuslik kangalastega, vaid lihtsalt võimude rumalus“ (lk 342). Enesestmõistetavalt ei saa päevapoliitikast üle ega ümber seoses teatris NO 99 etendatud muusikalivormis allegooriaga „Savisaar“, kuna muud mõtet sel lavastusel polnudki. Allik seda lugu kuigi kõrgelt ei koteeri, heites ette žanrilist ebamäärasust ja maitselagedust. Samas annab see talle võimaluse esitada oma nägemus Edgar Savisaare rollist Eesti poliitikas viimase 30 aasta jooksul. Kokkuvõtlikult annavad selle edasi järgmised tsitaadid: „Edgar Savisaar on kahtlemata isiksus, keda on viimase veerandsaja aasta jooksul Eesti poliitikataevas kõige rohkem jumaldatud, aga ka kardetud, vihatud ja laimatud.“ Ja teisal: „Muusikali „Savisaar“ autorid tabasid täpse intuitsiooniga Savisaare isiksuse tuuma – valikus „võim või elu“ valiks ta võimu, sest elu ilma võimuta poleks tema jaoks elamisväärtus“ (lk 405–406).

Loodan, et suutsin siin esitatud väikese kokkuvõttega panna lugeja huvituma ka ülejäänud suurest hulgast huvitavatest mõtetest, mis kõnealuse raamatu kaante vahel peituvad.